

CTET L1 English L2 Sanskrit P1

Topic:- CDP_P1_CTET

1) Holding a pencil is an example of _____ skill while kicking a football is an example of _____ skill.

- (1) fine motor, gross motor
- (2) social, emotional
- (3) gross motor, fine motor
- (4) emotional, social

एक पेंसिल को पकड़ना _____ कौशल का उदाहरण है जबकि फुटबाल को धकेलना _____ कौशल का उदाहरण है।

- (1) सूक्ष्म गतिक, सकल गतिक
- (2) सामाजिक, भावनात्मक
- (3) सकल गतिक, सूक्ष्म गतिक
- (4) भावनात्मक, सामाजिक

[Question ID = 1][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_114_Q1]

- 1. 1 [Option ID = 1]
- 2. 2 [Option ID = 2]
- 3. 3 [Option ID = 3]
- 4. 4 [Option ID = 4]

2) Which of the following is **not** correct in the context of development ?

- (1) Development proceeds in a discontinuous manner.
- (2) Children develop at different rates.
- (3) Development is a result of complex interaction of nature and nurture.
- (4) Development is relatively orderly.

विकास के संदर्भ में निम्न में से कौन-सा सही **नहीं** है ?

- (1) विकास एक अनिरन्तर तरीके से होता है।
- (2) बच्चों की विकास दर में विभिन्नताएँ होती हैं।
- (3) विकास प्रकृति और पालन-पोषण के जटिल संपर्क का परिणाम है।
- (4) विकास अपेक्षाकृत व्यवस्थित रूप से होता है।

[Question ID = 2][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_114_Q2]

- 1. 1 [Option ID = 5]
- 2. 2 [Option ID = 6]
- 3. 3 [Option ID = 7]
- 4. 4 [Option ID = 8]

3) _____ and _____ are the primary agents/agencies of socialisations for children in early childhood.

- (1) Religious organisations and law
- (2) Neighbourhood and social policies
- (3) Print media and school
- (4) Family and neighbourhood

_____ और _____ प्रारंभिक बाल्यावस्था के दौरान बच्चों के प्राथमिक समाजीकरण की संस्थाएँ हैं।

- (1) धार्मिक संस्थाएँ और कानून
- (2) आस-पड़ोस और सामाजिक नीतियाँ
- (3) प्रिंट/मुद्रक मीडिया और विद्यालय
- (4) परिवार और आस-पड़ोस

[Question ID = 3][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_114_Q3]

- 1. 1 [Option ID = 9]
- 2. 2 [Option ID = 10]
- 3. 3 [Option ID = 11]
- 4. 4 [Option ID = 12]

4) According to Jean Piaget's theory of cognitive development, at which stage most children develop concerns about social issues and justice ?

- (1) Sensorimotor
- (2) Preoperational
- (3) Concrete operational
- (4) Formal operational

जीन पियाज़े के संज्ञानात्मक विकास के सिद्धांत के अनुसार, अधिकतर बच्चे किस स्तर पर सामाजिक मुद्दों और न्याय के प्रति समझ स्थापित कर लेते हैं ?

- (1) संवेदी-गामक
- (2) पूर्व-संक्रियात्मक
- (3) मूर्त संक्रियात्मक
- (4) औपचारिक संक्रियात्मक

[Question ID = 4][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_114_Q4]

- 1. 1 [Option ID = 13]
- 2. 2 [Option ID = 14]
- 3. 3 [Option ID = 15]
- 4. 4 [Option ID = 16]

5) A student observes that stick A is larger than stick B and stick B is larger than stick C. Based on this observation the student infers that stick A is larger than stick C but when asked same problem verbally he fails to make correct inference. According to Piaget's theory, the student is at which stage of cognitive development ?

- (1) Concrete operational stage
- (2) Formal operational stage
- (3) Sensorimotor stage
- (4) Preoperational stage

एक विद्यार्थी निरीक्षण करता है कि छड़ A, छड़ B से लम्बी है तथा छड़ B, छड़ C से लम्बी है। इस निरीक्षण के आधार पर विद्यार्थी यह निष्कर्ष निकालता है कि छड़ A, छड़ C से लम्बी है, परन्तु जब यही समस्या उससे मौखिक रूप से पूछी जाती है, तो वह सही निष्कर्ष नहीं निकाल पाता। पियाजे के सिद्धांत के अनुसार, विद्यार्थी संज्ञानात्मक विकास की किस अवस्था में है ?

- (1) मूर्त संक्रियात्मक अवस्था
- (2) औपचारिक संक्रियात्मक अवस्था
- (3) संवेदी-गामक अवस्था
- (4) पूर्व-संक्रियात्मक अवस्था

[Question ID = 5][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_114_Q5]

- 1. 1 [Option ID = 17]
- 2. 2 [Option ID = 18]
- 3. 3 [Option ID = 19]
- 4. 4 [Option ID = 20]

6) Which of the following is explained by Lawrence Kohlberg ?

- (1) The Social Contract orientation
- (2) Zone of proximal development
- (3) Inner speech
- (4) Egocentric speech

निम्न में से किसे लॉरेंस कोह्लबर्ग द्वारा वर्णित किया गया है ?

- (1) सामाजिक अनुबंध अभिविन्यास
- (2) निकटवर्ती विकास का क्षेत्र
- (3) आंतरिक वाक्
- (4) आत्मकेंद्रित वाक्

[Question ID = 6][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_114_Q6]

- 1. 1 [Option ID = 21]
- 2. 2 [Option ID = 22]
- 3. 3 [Option ID = 23]
- 4. 4 [Option ID = 24]

7) Rajesh, a 3rd grade student was struggling to find solution of a problem. Seeing this his teacher provided him some cues following which he could find the solution. In Lev Vygotsky's terms teacher's scaffolding helped Rajesh to achieve _____.

- (1) egocentrism
- (2) irreversible thinking
- (3) zone of proximal development
- (4) biological maturation

राजेश, तीसरी कक्षा का विद्यार्थी, एक समस्या का समाधान खोजने में जूझ रहा था। यह देखकर उसकी अध्यापिका ने उसे कुछ संकेत दिए, जिसके आधार पर वह समस्या का समाधान कर पाया। लेव वायगोत्स्की की शब्दावली में अध्यापिका ने पाइ प्रदान करके राजेश को _____ पाने में मदद की है।

- (1) स्व-केन्द्रीयता
- (2) अपरिवर्तनीय सोच
- (3) समीपस्थ विकास का क्षेत्र
- (4) जैविक परिपक्वता

[Question ID = 7][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_114_Q7]

- 1. 1 [Option ID = 25]
- 2. 2 [Option ID = 26]
- 3. 3 [Option ID = 27]
- 4. 4 [Option ID = 28]

8) Who among the following theorists emphasised on social constructivism in the context of learning ?

- (1) B. F. Skinner
- (2) Lawrence Kohlberg
- (3) Lev Vygotsky
- (4) Sigmund Freud

निम्नलिखित में से किस सिद्धांतकारी ने अधिगम के संदर्भ में सामाजिक संरचनावाद पर जोर दिया है ?

- (1) बी. एफ. स्किनर
- (2) लॉरेंस कोहलबर्ग
- (3) लेव वायगोत्स्की
- (4) सिगमंड फ्रॉयड

[Question ID = 8][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_114_Q8]

- 1. 1 [Option ID = 29]
- 2. 2 [Option ID = 30]
- 3. 3 [Option ID = 31]
- 4. 4 [Option ID = 32]

9) Learning by doing, discovery learning and collaborative learning are characteristics of a _____ classroom.

- (1) Behaviouristic
- (2) Progressive
- (3) Teacher-centered
- (4) Passive

करके सीखना, खोजी अधिगम और सहभागी अधिगम एक _____ कक्षा की विशेषताएँ हैं।

- (1) व्यवहारवादी
- (2) प्रगतिशील
- (3) अध्यापक-केंद्रित
- (4) निष्क्रिय

[Question ID = 9][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_114_Q9]

- 1. 1 [Option ID = 33]
- 2. 2 [Option ID = 34]
- 3. 3 [Option ID = 35]
- 4. 4 [Option ID = 36]

10) Radhika is a sports person as well as a good dancer. According to Howard Gardner, she has _____ type of intelligence.

- (1) intrapersonal
- (2) linguistic
- (3) bodily kinesthetic
- (4) musical

राधिका एक खिलाड़ी होने के साथ-साथ एक अच्छी नृत्यांगना भी है। हावर्ड गार्डनर के अनुसार उसके पास _____ प्रकार की बुद्धि है।

- (1) अंतःवैयक्तिक
- (2) भाषाई
- (3) शारीरिक गतिक-संवेदी
- (4) संगीतात्मक

[Question ID = 10][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_114_Q10]

- 1. 1 [Option ID = 37]
- 2. 2 [Option ID = 38]
- 3. 3 [Option ID = 39]
- 4. 4 [Option ID = 40]

11) According to National Education Policy 2020, priority should be given to _____ for the education of children up to the primary level.

- (1) mother tongue
- (2) foreign language
- (3) English language
- (4) only sign language

राष्ट्रीय शिक्षा नीति 2020 के अनुसार, प्राथमिक स्तर तक के बच्चों की शिक्षा के लिए _____ को प्राथमिकता दी जानी चाहिए।

- (1) मातृभाषा
- (2) विदेशी भाषा
- (3) अंग्रेजी भाषा
- (4) केवल सांकेतिक भाषा

[Question ID = 11][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_114_Q11]

- 1. 1 [Option ID = 41]
- 2. 2 [Option ID = 42]
- 3. 3 [Option ID = 43]
- 4. 4 [Option ID = 44]

12) Which of the following statement represents a gender stereotype ?

- (1) Girls are equally competent in academics as boys.
- (2) Girls are always well-behaved, gentle and emotional.
- (3) Both boys and girls have competency to do well in sports.
- (4) Girls can handle both education and family in the same way as boys do.

निम्नलिखित में से कौन-सा कथन लिंग रूढ़िवादिता को दर्शाता है ?

- (1) लड़कियाँ लड़कों की तरह ही शैक्षिक क्षेत्र में सक्षम हैं।
- (2) लड़कियाँ हमेशा अच्छा व्यवहार करने वाली, कोमल और भावुक होती हैं।
- (3) लड़के और लड़कियाँ दोनों खेलों में अच्छा करने की सक्षमता है।
- (4) लड़कियाँ लड़कों की ही तरह शिक्षा और परिवार दोनों को संभाल सकती हैं।

[Question ID = 12][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_114_Q12]

- 1. 1 [Option ID = 45]
- 2. 2 [Option ID = 46]
- 3. 3 [Option ID = 47]
- 4. 4 [Option ID = 48]

13) **Assertion (A) :**

A teacher should avoid using standardised curriculum in a classroom comprising students from diverse socio-economic backgrounds.

Reason (R) :

Children learn best when they are extrinsically motivated to learn.

Choose the correct option.

- (1) Both (A) and (R) are true and (R) is the correct explanation of (A).
- (2) Both (A) and (R) are true but (R) is not the correct explanation of (A).
- (3) (A) is true but (R) is false.
- (4) Both (A) and (R) are false.

अभिकथन (A) :

एक ऐसी कक्षा जिसमें विविध सामाजिक-आर्थिक परिप्रेक्ष्यों से संबंधित विद्यार्थी हैं, वहाँ अध्यापिका को मानकीकृत पाठ्यक्रम के इस्तेमाल से बचना चाहिए ।

कारण (R) :

बच्चे बहुत अच्छे से सीखते हैं जब वे बाह्य रूप से अभिप्रेरित हों ।

सही विकल्प चुनें ।

- (1) (A) और (R) दोनों सही हैं और (R), (A) की सही व्याख्या करता है ।
- (2) (A) और (R) दोनों सही हैं लेकिन (R), (A) की सही व्याख्या नहीं है ।
- (3) (A) सही है लेकिन (R) गलत है ।
- (4) (A) और (R) दोनों गलत हैं ।

[Question ID = 13][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_114_Q13]

- 1. 1 [Option ID = 49]
- 2. 2 [Option ID = 50]
- 3. 3 [Option ID = 51]
- 4. 4 [Option ID = 52]

14) Which of the following question asked by the teacher encourages creativity and problem-solving skills among children ?

- (1) What is pollution ?
- (2) What are the causes of pollution ?
- (3) What are the types of pollution ?
- (4) How can you control pollution in your city ?

शिक्षक द्वारा निम्न में से पूछा गया कौन-सा प्रश्न बच्चों में सृजनात्मकता और समस्या समाधान कौशलों को बढ़ावा देता है ?

- (1) प्रदूषण क्या होता है ?
- (2) प्रदूषण किन कारणों से हो सकता है ?
- (3) प्रदूषण कितने प्रकार का होता है ?
- (4) अपने शहर में आप प्रदूषण पर नियंत्रण किस प्रकार कर सकते हैं ?

[Question ID = 14][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_114_Q14]

1. 1 [Option ID = 53]
2. 2 [Option ID = 54]
3. 3 [Option ID = 55]
4. 4 [Option ID = 56]

15) The main objective of assessment should be :

- (1) labelling the students based on their performance.
- (2) complaining to the parents about what their ward cannot do.
- (3) drawing comparisons and creating hierarchies among students.
- (4) understanding the strengths and challenges faced by students in the process of learning.

मूल्यांकन का मुख्य उद्देश्य क्या होना चाहिए ?

- (1) प्रदर्शन के आधार पर विद्यार्थियों का नामीकरण करना ।
- (2) माता-पिता को उनके बच्चे की शिकायत करना कि वह क्या करने में असक्षम है ।
- (3) विद्यार्थियों में तुलना करना और पदानुक्रमता स्थापित करना ।
- (4) विद्यार्थियों द्वारा अधिगम प्रक्रिया में महसूस की जाने वाली चुनौतियों और उनके सामर्थ्य को समझना ।

[Question ID = 15][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_114_Q15]

1. 1 [Option ID = 57]
2. 2 [Option ID = 58]
3. 3 [Option ID = 59]
4. 4 [Option ID = 60]

16) Inclusive education means :

- (1) teaching students with diverse needs in different schools.
- (2) developing a schooling system where needs of all students are addressed.
- (3) dividing students in different sections based on their performance.
- (4) admitting the student in school and putting onus on him to adjust to the schooling system.

समावेशी शिक्षा का क्या मतलब है ?

- (1) विविध जरूरतों वाले विद्यार्थियों को अलग-अलग स्कूल में पढ़ाना ।
- (2) एक ऐसी स्कूली व्यवस्था स्थापित करना जहाँ सभी विद्यार्थियों की जरूरतों की पूर्ति हो ।
- (3) विद्यार्थियों को उनके प्रदर्शन के आधार पर अलग-अलग समूहों में बाँटना ।
- (4) विद्यार्थी को स्कूल में दाखिला देकर उस पर स्कूली व्यवस्था में समायोजित होने का भार डालना ।

[Question ID = 16][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_114_Q16]

1. 1 [Option ID = 61]
2. 2 [Option ID = 62]
3. 3 [Option ID = 63]
4. 4 [Option ID = 64]

17) A teacher in a diverse classroom _____

- (1) ignores some students to increase the achievement of other children.
- (2) uses different teaching-learning and assessment methods as per the needs of the students.
- (3) does not give any importance to the learning levels of the students.
- (4) creates a fearful environment in the classroom.

एक विविधता वाली कक्षा में एक शिक्षक को क्या करना चाहिए ?

- (1) अन्य बच्चों की उपलब्धि बढ़ाने के लिए कुछ छात्रों की उपेक्षा करनी चाहिए ।
- (2) विद्यार्थियों की आवश्यकता के अनुसार विभिन्न शिक्षण-अधिगम और मूल्यांकन विधियों का उपयोग करना चाहिए ।
- (3) विद्यार्थियों के सीखने के स्तर को कोई महत्व नहीं देना चाहिए ।
- (4) कक्षा में एक भयभीत वातावरण बनाना चाहिए ।

[Question ID = 17][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_114_Q17]

- 1. 1 [Option ID = 65]
- 2. 2 [Option ID = 66]
- 3. 3 [Option ID = 67]
- 4. 4 [Option ID = 68]

18) Students having dyslexia face direct challenge in _____ and students having dyscalculia face direct challenge in _____.

- (1) reading and writing, manipulating numbers
- (2) manipulating numbers, spelling words
- (3) spelling words, physical coordination
- (4) physical coordination, writing story

पठनवैकल्य से जूझने वाले विद्यार्थी _____ में और गुणजवैकल्य से जूझने वाले विद्यार्थी _____ में सापेक्ष रूप से चुनौती महसूस करते हैं ।

- (1) वाचन और लिखने, अंकों के हेरफेर
- (2) अंकों के हेरफेर, शब्द वर्तनी
- (3) शब्द वर्तनी, शारीरिक समन्वयता
- (4) शारीरिक समन्वयता, कहानी लेखन

[Question ID = 18][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_114_Q18]

- 1. 1 [Option ID = 69]
- 2. 2 [Option ID = 70]
- 3. 3 [Option ID = 71]
- 4. 4 [Option ID = 72]

19) For successful inclusion of students with visual impairment, a teacher should :

- (1) provide as much information as possible in written format
- (2) use colour pens to highlight important information
- (3) make diagrams on blackboard to visually describe the concepts
- (4) use auditory ways of presenting the information

दृष्टिबाधिता से जुड़ते विद्यार्थियों के सफल समावेशन हेतु, एक अध्यापिका को क्या करना चाहिए ?

- (1) जितनी हो सके उतनी जानकारी लिखित स्वरूप में प्रदान करनी चाहिए
- (2) महत्वपूर्ण जानकारी को रंगीन लेखनियों द्वारा इंगित करना चाहिए
- (3) संप्रत्ययों की व्याख्या करने के लिए श्यामपट्ट पर आरेख बनाने चाहिए
- (4) जानकारी को प्रस्तुत करने के लिए मौखिक तरीके अपनाने चाहिए

[Question ID = 19][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_114_Q19]

1. 1 [Option ID = 73]
2. 2 [Option ID = 74]
3. 3 [Option ID = 75]
4. 4 [Option ID = 76]

20) Which of the following is correct in context of students with giftedness ?

- (1) They think convergently and conventionally.
- (2) They have low-receptivity to learn.
- (3) They avoid taking risks of performing new tasks.
- (4) They display reversibility and flexibility of mental processes.

प्रतिभाशाली विद्यार्थियों के संदर्भ में निम्न में से क्या सही है ?

- (1) वे अभिसारी और परम्परागत तरीके से सोचते हैं।
- (2) उनमें सीखने के प्रति कम ग्रहणशीलता होती है।
- (3) वे नए क्रियाकलापों को करने का जोखिम टालते हैं।
- (4) वे मानसिक क्रियाओं में परिवर्तनशीलता और लचीलापन दिखाते हैं।

[Question ID = 20][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_114_Q20]

1. 1 [Option ID = 77]
2. 2 [Option ID = 78]
3. 3 [Option ID = 79]
4. 4 [Option ID = 80]

21) *Assertion (A) :*

A teacher should promote collaboration, dialogues and debates among students in a classroom.

Reason (R) :

Children are capable to construct meaning of their environment through social interactions.

Choose the correct option.

- (1) Both (A) and (R) are true and (R) is the correct explanation of (A).
- (2) Both (A) and (R) are true but (R) is not the correct explanation of (A).
- (3) (A) is true but (R) is false.
- (4) Both (A) and (R) are false.

अभिकथन (A) :

एक अध्यापिका को कक्षा में विद्यार्थियों के बीच सहभागिता, बातचीत और वैचारिक बहस को बढ़ावा देना चाहिए।

कारण (R) :

बच्चे सामाजिक अन्तःक्रिया द्वारा अपने वातावरण के बारे में अर्थ सृजन में सक्षम होते हैं।

सही विकल्प चुनिए।

- (1) (A) और (R) दोनों सही हैं (R), (A) की सही व्याख्या करता है।
- (2) (A) और (R) दोनों सही हैं लेकिन (R), (A) की सही व्याख्या नहीं है।
- (3) (A) सही है लेकिन (R) गलत है।
- (4) (A) और (R) दोनों गलत हैं।

[Question ID = 21][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_114_Q21]

- 1. 1 [Option ID = 81]
- 2. 2 [Option ID = 82]
- 3. 3 [Option ID = 83]
- 4. 4 [Option ID = 84]

22) Which of the following framework believes that 'learning is an active process which takes place in cultural contexts' ?

- (1) Psychoanalytic
- (2) Behaviouristic
- (3) Socio-constructivist
- (4) Moralistic

'अधिगम एक सक्रिय प्रक्रिया है जो एक सांस्कृतिक संदर्भ में होती है।' निम्न में से कौन-सा दृष्टिकोण इस विचार में विश्वास रखता है ?

- (1) मनोविश्लेषणवाद
- (2) व्यवहारवाद
- (3) सामाजिक-संरचनावाद
- (4) नैतिकवाद

[Question ID = 22][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_114_Q22]

1. 1 [Option ID = 85]
2. 2 [Option ID = 86]
3. 3 [Option ID = 87]
4. 4 [Option ID = 88]

23) Which of the following promotes learning of a new concept ?

- (1) Relating new knowledge with previous knowledge of students.
- (2) Disconnecting new knowledge from socio-cultural background of students.
- (3) Creating pressure and fear of failure among students.
- (4) Restricting social interactions and collaborations among students.

निम्न में से कौन-सा एक नए संप्रत्यय के अधिगम को बढ़ावा देता है ?

- (1) नए ज्ञान को विद्यार्थियों के पूर्व ज्ञान से जोड़ना ।
- (2) नए ज्ञान को विद्यार्थियों के सामाजिक-सांस्कृतिक संदर्भ से ना जोड़ना ।
- (3) विद्यार्थियों पर दबाव और असफलता का डर पैदा करना ।
- (4) विद्यार्थियों के बीच पारस्परिक संपर्क और सहभागिता पर रोक लगाना ।

[Question ID = 23][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_114_Q23]

1. 1 [Option ID = 89]
2. 2 [Option ID = 90]
3. 3 [Option ID = 91]
4. 4 [Option ID = 92]

24) Which of the following approach downplays the role of students as active agents in knowledge construction ?

- (1) Rote memorisation
- (2) Discovery learning
- (3) Inquiry
- (4) Exploration

निम्न में से कौन-सा उपागम ज्ञान निर्माण में विद्यार्थियों की सक्रिय भूमिका को कमतर रूप से देखता है ?

- (1) कंठस्थ स्मरण
- (2) खोजी अधिगम
- (3) खोजबीन
- (4) अन्वेषण

[Question ID = 24][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_114_Q24]

1. 1 [Option ID = 93]
2. 2 [Option ID = 94]
3. 3 [Option ID = 95]
4. 4 [Option ID = 96]

25) Renu always takes a decision by considering various aspects of problem-solving and comes up with many correct solutions at the end. She is using _____ type of thinking to solve the problem.

- (1) Divergent
- (2) Convergent
- (3) Egocentric
- (4) Irrational

रेणु हमेशा समस्या-समाधान के विभिन्न पहलुओं पर विचार करके और अंत में कई सही समाधान ढूँढ लेती है। वह समस्या को हल करने के लिए _____ प्रकार की सोच का उपयोग कर रही है।

- (1) अपसारी
- (2) अभिसारी
- (3) आत्मकेंद्रित
- (4) अतार्किक

[Question ID = 25][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_114_Q25]

- 1. 1 [Option ID = 97]
- 2. 2 [Option ID = 98]
- 3. 3 [Option ID = 99]
- 4. 4 [Option ID = 100]

26) Which of the following is the correct way to respond to the errors committed by students ?

- (1) Punishing the students for making errors.
- (2) Directly telling the correct answer to students and asking them to write it multiple times.
- (3) Asking the students to copy the answer from their friend.
- (4) Analysing the learning gaps which caused error and providing support to students accordingly.

विद्यार्थियों द्वारा की गई त्रुटियों से निपटने का सही तरीका क्या है ?

- (1) विद्यार्थियों को त्रुटियाँ करने के लिए दण्डित करना।
- (2) विद्यार्थियों को सीधे सही जवाब बता देना और उन्हें उसे बार-बार कॉपी में लिखने को देना।
- (3) विद्यार्थियों को अपने सहपाठी का सही जवाब नकल करने को कहना।
- (4) अधिगम कमियों का विश्लेषण करना जिनकी वजह से त्रुटि हुई है और विद्यार्थियों को तदनुसार सहायता प्रदान करना।

[Question ID = 26][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_114_Q26]

- 1. 1 [Option ID = 101]
- 2. 2 [Option ID = 102]
- 3. 3 [Option ID = 103]
- 4. 4 [Option ID = 104]

27) Which of the following emotions are students likely to experience when outcome is uncertain and focus is on failure ?

- (1) Enjoyment
- (2) Anxiety
- (3) Hope
- (4) Boredom

ऐसी स्थिति में जब परिणाम अनिश्चित है लेकिन ध्यान असफलता पर है, विद्यार्थी निम्न में से किस संवेग का अनुभव करेंगे ?

- (1) आनंद
- (2) दुश्चिंता
- (3) उम्मीद
- (4) बोरियत

[Question ID = 27][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_114_Q27]

- 1. 1 [Option ID = 105]
- 2. 2 [Option ID = 106]
- 3. 3 [Option ID = 107]
- 4. 4 [Option ID = 108]

28) Students should be motivated to frame _____ goals.

- (1) mastery-oriented
- (2) performance-oriented
- (3) failure-accepting
- (4) mastery-avoidance

विद्यार्थियों को किस तरह के लक्ष्य निर्धारित करने के लिए प्रेरित करना चाहिए ?

- (1) महारत-उन्मुखी
- (2) प्रदर्शन-उन्मुखी
- (3) असफलता-स्वीकार्य
- (4) महारत-परिहारी

[Question ID = 28][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_114_Q28]

- 1. 1 [Option ID = 109]
- 2. 2 [Option ID = 110]
- 3. 3 [Option ID = 111]
- 4. 4 [Option ID = 112]

29) Ability to monitor, evaluate and modify one's own thought process is called _____.

- (1) Recall
- (2) Memorisation
- (3) Attention
- (4) Metacognition

अपनी स्वयं की चिंतन प्रक्रिया को जाँचने, मूल्यांकन करने और तदनुसार परिवर्तित करने की योग्यता क्या कहलाती है ?

- (1) प्रत्यास्मरण
- (2) रटना
- (3) ध्यान
- (4) अधिसंज्ञान/परासंज्ञान

[Question ID = 29][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_114_Q29]

- 1. 1 [Option ID = 113]
- 2. 2 [Option ID = 114]
- 3. 3 [Option ID = 115]
- 4. 4 [Option ID = 116]

30) Which of the following sequence of content representation is most appropriate to teach a concept in primary grades ?

- (1) Symbols, concrete materials, images
- (2) Images, concrete materials, symbols
- (3) Concrete materials, images, symbols
- (4) Symbols, images, concrete materials

प्राथमिक कक्षाओं में किसी संप्रत्यय को पढ़ाने के लिए, निम्न में से विषयवस्तु प्रस्तुति का कौन-सा क्रम सर्वाधिक उपयुक्त है ?

- (1) संकेत, मूर्त सामग्री, चित्र
- (2) चित्र, मूर्त सामग्री, संकेत
- (3) मूर्त सामग्री, चित्र, संकेत
- (4) संकेत, चित्र, मूर्त सामग्री

[Question ID = 30][Question Description = CTET_P1_PART_1_CDP_SET_114_Q30]

- 1. 1 [Option ID = 117]
- 2. 2 [Option ID = 118]
- 3. 3 [Option ID = 119]
- 4. 4 [Option ID = 120]

Topic: - MATH_Q31-45_P1_CTET

1) 32 bananas were distributed equally among 6 monkeys. How many bananas will be left ?

- (1) 0
- (2) 1
- (3) 2
- (4) 3

32 केलों को समान रूप से 6 बंदरों में बाँटा गया। कितने केले शेष रह जाएँगे ?

(1) 0

(2) 1

(3) 2

(4) 3

[Question ID = 31][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_114_Q31]

1. 1 [Option ID = 121]
2. 2 [Option ID = 122]
3. 3 [Option ID = 123]
4. 4 [Option ID = 124]

2) If a student adds a two-digit number with a number obtained by reversing its digits, the sum will be

- (1) Divisible by 2
- (2) Divisible by 3
- (3) Divisible by 7
- (4) Divisible by 11

यदि एक विद्यार्थी दो अंकों की किसी संख्या को उस संख्या में जोड़ता है, जो अंकों को पलटने से प्राप्त होती है, तो प्राप्त योगफल होगा

- (1) 2 से विभाज्य
- (2) 3 से विभाज्य
- (3) 7 से विभाज्य
- (4) 11 से विभाज्य

[Question ID = 32][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_114_Q32]

1. 1 [Option ID = 125]
2. 2 [Option ID = 126]
3. 3 [Option ID = 127]
4. 4 [Option ID = 128]

3) Ammu's mother has prepared some jalebis. They are less than fifty in number. Ammu noted that if these were divided among 2 or 3 or 7 persons equally, then no jalebi will be left. Now she has to share it equally among 5 persons. What is the minimum number of jalebis left out ?

- (1) 1
- (2) 2
- (3) 3
- (4) 4

अम्मू की माँ ने कुछ जलेबियाँ बनाईं। इनकी संख्या 50 से कम है। अम्मू ने देखा कि यदि इन्हें 2 या 3 या 7 व्यक्तियों में समान रूप से वितरित किया जाए, तो कोई जलेबी शेष नहीं बचेगी। अब, उन्हें इन जलेबियों को 5 व्यक्तियों में समान रूप से वितरित करना है। न्यूनतम कितनी जलेबियाँ शेष बचेंगी ?

- (1) 1
- (2) 2
- (3) 3
- (4) 4

[Question ID = 33][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_114_Q33]

- 1. 1 [Option ID = 129]
- 2. 2 [Option ID = 130]
- 3. 3 [Option ID = 131]
- 4. 4 [Option ID = 132]

4) Three sisters Anna, Laya and Sana went for a picnic. Their mother gave them three notes of ₹ 100 and one note of ₹ 50. They purchased 4 bottles of juice of price ₹ 20.00 per bottle. They shared the remaining amount equally among themselves. What will be Sana's share ?

- (1) ₹ 80
- (2) ₹ 75
- (3) ₹ 100
- (4) ₹ 90

तीन बहनें अन्ना, लाया और सना एक पिकनिक पर गईं। उनकी माँ ने उन्हें ₹ 100 के तीन नोट और ₹ 50 का एक नोट दिया। उन्होंने ₹ 20.00 प्रति बोतल की दर से 4 बोतल जूस खरीदा। फिर, उन्होंने शेष धनराशि को समान रूप से आपस में बाँट लिया। सना का भाग कितना होगा ?

- (1) ₹ 80
- (2) ₹ 75
- (3) ₹ 100
- (4) ₹ 90

[Question ID = 34][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_114_Q34]

- 1. 1 [Option ID = 133]
- 2. 2 [Option ID = 134]
- 3. 3 [Option ID = 135]
- 4. 4 [Option ID = 136]

- 5) Teacher draws two intersecting circles on the board and asks Nayana and Rajul to write as follows :

Rajul has to write all the factors of 80 in one circle. Nayana has to write all the factors of 110 in second circle. What is the largest number in the common portion of the circle ?

- (1) 2
- (2) 5
- (3) 10
- (4) 20

शिक्षक बोर्ड पर दो प्रतिच्छेदी वृत्तों को खींचता है तथा नयना और राजुल से इस प्रकार लिखने के लिए कहता है :

राजुल को एक वृत्त में 80 के सभी गुणनखंड लिखने हैं। नयना को दूसरे वृत्त में 110 के सभी गुणनखंड लिखने हैं। इन वृत्तों के उभयनिष्ठ भाग में सबसे बड़ी संख्या क्या है ?

- (1) 2
- (2) 5
- (3) 10
- (4) 20

[Question ID = 35][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_114_Q35]

- 1. 1 [Option ID = 137]
- 2. 2 [Option ID = 138]
- 3. 3 [Option ID = 139]
- 4. 4 [Option ID = 140]

- 6) What is the difference between the place values of 7s in the number 276578 ?

- (1) 69993
- (2) 69930
- (3) 69300
- (4) 63000

संख्या 276578 में 7 के स्थानीय मानों का अंतर क्या है ?

- (1) 69993
- (2) 69930
- (3) 69300
- (4) 63000

[Question ID = 36][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_114_Q36]

- 1. 1 [Option ID = 141]
- 2. 2 [Option ID = 142]
- 3. 3 [Option ID = 143]
- 4. 4 [Option ID = 144]

7) What is the number of faces in a triangular prism ?

- (1) 3
- (2) 5
- (3) 6
- (4) 7

किसी त्रिभुजीय आधार के प्रिज़म में फलकों की संख्या क्या है ?

- (1) 3
- (2) 5
- (3) 6
- (4) 7

[Question ID = 37][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_114_Q37]

- 1. 1 [Option ID = 145]
- 2. 2 [Option ID = 146]
- 3. 3 [Option ID = 147]
- 4. 4 [Option ID = 148]

8) Which of the following pair of figures have the same number of lines of symmetry ?

- (1) Parallelogram and Rhombus
- (2) Kite and parallelogram
- (3) Square and Rectangle
- (4) Rectangle and Rhombus

निम्न में से किन आकृतियों के युग्म में सममित रेखाओं की संख्याएँ समान होती हैं ?

- (1) समांतर चतुर्भुज और समचतुर्भुज
- (2) पतंग और समांतर चतुर्भुज
- (3) वर्ग और आयत
- (4) आयत और समचतुर्भुज

[Question ID = 38][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_114_Q38]

- 1. 1 [Option ID = 149]
- 2. 2 [Option ID = 150]
- 3. 3 [Option ID = 151]
- 4. 4 [Option ID = 152]

9) Measures of the two angles between hour and minute hands of a clock at 7 o'clock are

- (1) 330° , 30°
- (2) 285° , 75°
- (3) 210° , 150°
- (4) 270° , 90°

किसी घड़ी में 7 बजने पर, उसकी घंटे और मिनट की सुइयों के बीच के दो कोणों की माप होती है

- (1) 330° , 30°
- (2) 285° , 75°
- (3) 210° , 150°
- (4) 270° , 90°

[Question ID = 39][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_114_Q39]

- 1. 1 [Option ID = 153]
- 2. 2 [Option ID = 154]
- 3. 3 [Option ID = 155]
- 4. 4 [Option ID = 156]

10) How many minimum number of square shaped stamps of side 1 cm are required to cover a figure which is of the shape of a rectangle of sides 4 cm and 6 cm attached to a square of side 3 cm ?

- (1) 9
- (2) 24
- (3) 33
- (4) 72

एक ऐसी आकृति को ढकने के लिए, 1 cm भुजा वाले वर्गाकार टिकटों की कितनी न्यूनतम संख्या की आवश्यकता होगी, जो 4 cm और 6 cm भुजाओं वाला एक आयत है और उसके साथ 3 cm भुजा का एक वर्ग जुड़ा हुआ है ?

- (1) 9
- (2) 24
- (3) 33
- (4) 72

[Question ID = 40][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_114_Q40]

- 1. 1 [Option ID = 157]
- 2. 2 [Option ID = 158]
- 3. 3 [Option ID = 159]
- 4. 4 [Option ID = 160]

11) Which of the following weights **cannot** be measured by the weights of 100 g, 200 g and 500 g ?

- (1) 300 g
- (2) 400 g
- (3) 700 g
- (4) 750 g

निम्न में से कौन-से भार को 100 g, 200 g और 500 g के बाँटों से मापा **नहीं** जा सकता है ?

- (1) 300 g
- (2) 400 g
- (3) 700 g
- (4) 750 g

[Question ID = 41][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_114_Q41]

- 1. 1 [Option ID = 161]
- 2. 2 [Option ID = 162]
- 3. 3 [Option ID = 163]
- 4. 4 [Option ID = 164]

12) Length of a rectangular field is 6 times its breadth. If length of the field is 120 m, then perimeter of the field is :

- (1) 240 m
- (2) 280 m
- (3) 560 m
- (4) 720 m

किसी आयताकार खेत की लंबाई उसकी चौड़ाई की 6 गुनी है। यदि इस खेत की लंबाई 120 m है, तो खेत का परिमाण है :

- (1) 240 m
- (2) 280 m
- (3) 560 m
- (4) 720 m

[Question ID = 42][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_114_Q42]

- 1. 1 [Option ID = 165]
- 2. 2 [Option ID = 166]
- 3. 3 [Option ID = 167]
- 4. 4 [Option ID = 168]

- 13) The number of certain article sold by a shopkeeper on six consecutive days of a week is as shown below :

Day	Number of articles
Sunday	350
Monday	200
Tuesday	300
Wednesday	250
Thursday	120
Friday	150

What is the range of the sale of the article during the above days ?

- (1) 30
- (2) 50
- (3) 180
- (4) 230

किसी दुकानदार द्वारा किसी सप्ताह के 6 क्रमागत दिनों में बेची गई किसी विशेष वस्तु की संख्या नीचे दर्शाए अनुसार है :

दिन	वस्तु की संख्या
रविवार	350
सोमवार	200
मंगलवार	300
बुधवार	250
बृहस्पतिवार	120
शुक्रवार	150

उपर्युक्त दिनों की अवधि में इस वस्तु की बिक्री का परिसर क्या है ?

- (1) 30
- (2) 50
- (3) 180
- (4) 230

[Question ID = 43][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_114_Q43]

- 1. 1 [Option ID = 169]
- 2. 2 [Option ID = 170]
- 3. 3 [Option ID = 171]
- 4. 4 [Option ID = 172]

14) The average of first five composite numbers is

- (1) 7.6
- (2) 7.4
- (3) 5.8
- (4) 5.6

प्रथम पाँच भाज्य संख्याओं का औसत है

- (1) 7.6
- (2) 7.4
- (3) 5.8
- (4) 5.6

[Question ID = 44][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_114_Q44]

- 1. 1 [Option ID = 173]
- 2. 2 [Option ID = 174]
- 3. 3 [Option ID = 175]
- 4. 4 [Option ID = 176]

15) Write the next two entries in the following pattern :

W, 2, V, 4, U, 8, T, 16, ____, ____

- (1) S, 18
- (2) R, 18
- (3) S, 32
- (4) R, 32

निम्न पैटर्न में अगली दो प्रविष्टियाँ लिखिए :

W, 2, V, 4, U, 8, T, 16, ____, ____

- (1) S, 18
- (2) R, 18
- (3) S, 32
- (4) R, 32

[Question ID = 45][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_114_Q45]

- 1. 1 [Option ID = 177]
- 2. 2 [Option ID = 178]
- 3. 3 [Option ID = 179]
- 4. 4 [Option ID = 180]

1) Which of the following is least appropriate as an effective pedagogical strategy in mathematics ?

- (1) Developing tasks that elicit more than one response
- (2) Analysing the errors being made by the children
- (3) Use of strategies other than the formal algorithms
- (4) Pairing a child who has scored less marks in mathematics with the one who has scored more marks

गणित में प्रभावकारी शैक्षणिक युक्तियों के लिए निम्नलिखित में से कौन-सा सबसे कम उपयुक्त है ?

- (1) ऐसे कार्यों का सृजन करना जिनमें एक से अधिक उत्तर आने की संभावना हो
- (2) बच्चों द्वारा की गई त्रुटियों का विश्लेषण करना
- (3) औपचारिक कलन-विधि से अतिरिक्त दूसरी युक्तियों का उपयोग करना
- (4) जिस बच्चे को गणित में कम अंक प्राप्त हुए हैं, उस बच्चे को उस सहपाठी के साथ बैठाना जिसके अधिक अंक आए हैं

[Question ID = 46][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_114_Q46]

- 1. 1 [Option ID = 181]
- 2. 2 [Option ID = 182]
- 3. 3 [Option ID = 183]
- 4. 4 [Option ID = 184]

2) According to National Curriculum Framework 2005, assessment in mathematics should include

- (1) Ranking the students according to their scores
- (2) Progress of the students in terms of conceptual understanding and acquisition of problem solving skill
- (3) Testing the knowledge of procedure and formulae
- (4) Testing the ability of a student to do error-free calculation

राष्ट्रीय पाठ्यचर्या रूपरेखा 2005 के अनुसार, गणित के आकलन में क्या शामिल होना चाहिए ?

- (1) विद्यार्थियों के अंकों के अनुसार उन्हें वरीयता क्रम देना
- (2) अवधारणात्मक समझ और समस्या समाधान कौशल के अर्जन के आधार पर विद्यार्थियों की प्रगति
- (3) प्रक्रियाओं और सूत्रों (फॉर्मूला) के ज्ञान का टेस्ट लेना
- (4) विद्यार्थी की त्रुटि-रहित गणना करने की योग्यता की जाँच करना

[Question ID = 47][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_114_Q47]

- 1. 1 [Option ID = 185]
- 2. 2 [Option ID = 186]
- 3. 3 [Option ID = 187]
- 4. 4 [Option ID = 188]

- 3) Which of the following would be most appropriate in the context of learners focusing on understanding of patterns in numbers and shapes ?
- (1) Learners would develop number facts by themselves
 - (2) Learners would learn the names of geometrical shapes
 - (3) Learners would be able identify the unit of repeat in the pattern
 - (4) Learners would be able to appreciate the need of standard units of measurement

संख्याओं और आकृतियों में प्रतिमानों की समझ पर बल देते हुए अधिगमकर्ताओं के संदर्भ में निम्नलिखित में से कौन-सा सर्वाधिक उपयुक्त होगा ?

- (1) अधिगमकर्ता अपने आप ही संख्या तथ्यों को विकसित कर पाएँगे
- (2) अधिगमकर्ता ज्यामितीय आकृतियों के नाम सीखेंगे
- (3) अधिगमकर्ता प्रतिमान में पुनरावृत्त होने वाली इकाई को पहचानने में सक्षम होंगे
- (4) अधिगमकर्ता मापन की मानक इकाइयों की आवश्यकता की सराहना करने में सक्षम होंगे

[Question ID = 48][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_114_Q48]

1. 1 [Option ID = 189]
2. 2 [Option ID = 190]
3. 3 [Option ID = 191]
4. 4 [Option ID = 192]

- 4) "Mathematics is critical to Society, Science, Technology and Engineering." Which among the following learning experiences of the primary grade students will help in realising the above statement ?
- (1) Collecting, organising, representing and interpreting data collected from various socio-scientific contexts
 - (2) Using mathematical concepts to manage the household budget
 - (3) Meeting people from various fields of employment especially engineers
 - (4) Participating in various mathematics quizzes and olympiads

"गणित समाज, विज्ञान, प्रौद्योगिकी और अभियांत्रिकी के लिए महत्वपूर्ण है।" निम्नलिखित में से कौन-से प्राथमिक कक्षा के विद्यार्थियों के अधिगम अनुभव, उपरोक्त कथन को चरितार्थ करने में सहायता करेंगे ?

- (1) विविध सामाजिक-वैज्ञानिक संदर्भों से एकत्रित आंकड़ों को एकत्रित, सुव्यवस्थित, निरूपित और उनकी व्याख्या करना
- (2) गणितीय अवधारणाओं का उपयोग करके घर-परिवार का बजट बनाना
- (3) रोज़गार के विविध क्षेत्रों से आए लोगों से मिलना विशेष रूप से इंजीनियरों से
- (4) गणित की विविध प्रश्नोत्तरियों और ओलिंपियाड में भाग लेना

[Question ID = 49][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_114_Q49]

1. 1 [Option ID = 193]
2. 2 [Option ID = 194]
3. 3 [Option ID = 195]
4. 4 [Option ID = 196]

5) A teacher gave the following word problem in her class :

"For a school picnic 12 children can be accommodated in a car. How many cars are required if 78 children are going on the school picnic ?" One of the students came up with 6.5 as the answer.

Which of the following is most appropriate for the above situation ?

- (1) The answer given by the student is correct
- (2) The teacher can use this situation to introduce the concept of rounding off and its significance in daily life.
- (3) The question is misleading for the students
- (4) The student does not know the concept of division

एक शिक्षिका ने अपनी कक्षा में निम्नलिखित इबारती सवाल दिया :

"स्कूल पिकनिक के लिए एक गाड़ी में 12 बच्चों को बैठाया जा सकता है। अगर स्कूल पिकनिक पर 78 बच्चे जाएँगे तो कितनी गाड़ियों की आवश्यकता पड़ेगी।" एक विद्यार्थी ने इसका उत्तर 6.5 दिया।

निम्नलिखित में से कौन-सा उपरोक्त परिस्थिति के लिए सर्वाधिक उपयुक्त है ?

- (1) विद्यार्थी द्वारा दिया गया उत्तर सही है
- (2) शिक्षिका इस परिस्थिति का उपयोग निकटन करने की अवधारणा तथा इसके दैनिक जीवन में महत्व को प्रस्तुत करने के लिए कर सकती है
- (3) यह प्रश्न विद्यार्थियों को भ्रमित करने वाला है
- (4) विद्यार्थी विभाजन की अवधारणा नहीं जानता है

[Question ID = 50][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_114_Q50]

1. 1 [Option ID = 197]
2. 2 [Option ID = 198]
3. 3 [Option ID = 199]
4. 4 [Option ID = 200]

6) Which of the following is **not** correct about fractions ?

- (1) Fraction represents the parts of a whole
- (2) Fraction represents a remaining part of the whole
- (3) Fraction represents a part of a collection
- (4) Fractions represent only the equivalent parts of a whole

निम्नलिखित में से कौन-सा भिन्न के बारे में सही **नहीं** है ?

- (1) भिन्न किसी पूर्ण के भागों को निरूपित करता है
- (2) भिन्न किसी पूर्ण के शेष भाग को निरूपित करता है
- (3) भिन्न किन्हीं वस्तुओं के संग्रह के एक भाग को निरूपित करता है
- (4) भिन्न किसी पूर्ण के केवल समतुल्य भागों को निरूपित करता है

[Question ID = 51][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_114_Q51]

1. 1 [Option ID = 201]

2. 2 [Option ID = 202]
3. 3 [Option ID = 203]
4. 4 [Option ID = 204]

7) Sikha has successfully classified the different types of triangles based on their sides. She is at which level of geometric thinking as per Van-Hiele's theory of geometric thinking ?

- (1) Visualization
- (2) Analysis
- (3) Informal Deduction
- (4) Formal Deduction

सिखा ने विभिन्न प्रकार के त्रिभुजों को उनकी भुजाओं के आधार पर सफलतापूर्वक वर्गीकृत किया है। वह वैन-हैले के सिद्धांत के अनुसार, ज्यामितीय चिंतन के किस स्तर पर है ?

- (1) दृश्यीकरण
- (2) विश्लेषण
- (3) अनौपचारिक निगमन
- (4) औपचारिक निगमन

[Question ID = 52][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_114_Q52]

1. 1 [Option ID = 205]
2. 2 [Option ID = 206]
3. 3 [Option ID = 207]
4. 4 [Option ID = 208]

8) Arun is good in solving equations but usually faces challenges in solving word problems. Most of the time he asks "Should I add or subtract ?" "Should I multiply or divide ?" Such questions suggest :

- (1) He has problems in comprehending the language of the problem
- (2) He lacks understanding of number operations
- (3) He cannot add and multiply
- (4) He seeks opportunities to disturb the class

अरुण समीकरणों का हल खोजने में बहुत अच्छा है पर सामान्यतः इबारती प्रश्नों का समाधान खोजने में कठिनाई का अनुभव करता है। अधिकांश समय वह पूछता है कि, "मुझे जोड़ना है या घटाना ?" "मुझे भाग करना है या गुणा ?" इस प्रकार के प्रश्न क्या सुझाते हैं ?

- (1) उसे प्रश्न की भाषा को समझने में कठिनाई होती है
- (2) उसमें संख्या संक्रियाओं की समझ में कमी है
- (3) वह जोड़ और गुणा नहीं कर सकता
- (4) वह कक्षा में व्यवधान डालने के मौके ढूँढता रहता है

[Question ID = 53][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_114_Q53]

1. 1 [Option ID = 209]
2. 2 [Option ID = 210]
3. 3 [Option ID = 211]
4. 4 [Option ID = 212]

9) Ms. Harshdeep, a primary grade mathematics teacher wants to strengthen pre-number concepts in her learners. She explains 1 is contained in 2, 1 and 2 are contained in 3, 1, 2 and 3 are contained in 4 and so on so forth. Which pre-number concept is she focusing upon ?

- (1) One-to-one correspondence
- (2) Hierarchical Inclusion
- (3) Counting
- (4) Conservation

सुश्री हर्षदीप, एक प्राथमिक कक्षा की गणित की शिक्षिका, अपने अधिगमकर्ताओं में संख्यापूर्व अवधारणाओं को सुदृढ़ करना चाहती है। वह समझाती है 2 में 1 निहित है, 3 में 1 और 2 निहित हैं, 4 में 1, 2 और 3 निहित हैं और इसी तरह आगे भी। वह किस संख्यापूर्व अवधारणा पर बल दे रही है ?

- (1) एकैकी संगति
- (2) पदानुक्रमिक समावेशन
- (3) गणना
- (4) संरक्षण

[Question ID = 54][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_114_Q54]

- 1. 1 [Option ID = 213]
- 2. 2 [Option ID = 214]
- 3. 3 [Option ID = 215]
- 4. 4 [Option ID = 216]

10) A mathematics teacher poses the following word problem in her class :

"Sumita has 12 toffees while Asmita has 18 toffees. How many more toffees does Asmita have than Sumita ?"

One of the students responded, the answer is $12 + 18 = 30$ toffees. Which of the following is most appropriate for the answer given by the student ?

- (1) The answer given by the student is correct
- (2) The student has understood the problem but has made a computational mistake due to carelessness
- (3) The student has associated the operation of addition with the keyword "more" in the word problem
- (4) Such mistakes are common as word problems are too difficult to be solved by primary grade learners

एक गणित शिक्षिका अपनी कक्षा में निम्नलिखित इबारती सवाल प्रस्तुत करती है :

“सुमिता के पास 12 टॉफियाँ हैं जबकि अस्मिता के पास 18 टॉफियाँ हैं। सुमिता की तुलना में अस्मिता के पास कितनी अधिक टॉफियाँ हैं ?”

एक विद्यार्थी कहता है कि उत्तर है $12 + 18 = 30$ टॉफियाँ। निम्नलिखित में से कौन-सा विद्यार्थी द्वारा दिए गए उत्तर के लिए सर्वाधिक उपयुक्त है ?

- (1) विद्यार्थी द्वारा दिया गया उत्तर सही है
- (2) विद्यार्थी समस्या को समझ गया है परन्तु लापरवाही के कारण उसने एक अभिकलनात्मक त्रुटि की है
- (3) विद्यार्थी ने योग की संक्रिया को इबारती सवाल में संकेतशब्द (मूलशब्द) “अधिक” के साथ संबद्ध कर दिया है
- (4) ऐसी गलतियाँ आम हैं क्योंकि इबारती सवालों को प्राथमिक कक्षा के अधिगमकर्ताओं द्वारा हल किया जाना बहुत ही कठिन है

[Question ID = 55][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_114_Q55]

1. 1 [Option ID = 217]
2. 2 [Option ID = 218]
3. 3 [Option ID = 219]
4. 4 [Option ID = 220]

11) According to National Curriculum Framework, 2005, at primary level, a teacher's pedagogical strategies in mathematics must focus upon

- (1) memorisation as children come to school as a blank slate.
- (2) developing concepts on the basis of the experiences of the child.
- (3) memorisation of formulae.
- (4) written practice in mathematics.

राष्ट्रीय पाठ्यचर्या रूपरेखा, 2005 के अनुसार प्राथमिक स्तर पर, गणित में एक शिक्षक की शिक्षाशास्त्रीय युक्तियों को केंद्रित होना चाहिए

- (1) कंठस्थ कराने पर क्योंकि बच्चे विद्यालय में एक कोरी स्लेट जैसे आते हैं।
- (2) बच्चे के अनुभवों के आधार पर अवधारणाओं को विकसित करने पर।
- (3) सूत्रों को कंठस्थ करने पर।
- (4) गणित में लिखित अभ्यास करने पर।

[Question ID = 56][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_114_Q56]

1. 1 [Option ID = 221]
2. 2 [Option ID = 222]
3. 3 [Option ID = 223]
4. 4 [Option ID = 224]

12) "We teach mathematics because it has an inherent beauty that can provide the learner with delight and enjoyment." This statement highlights

- (1) Practical value of mathematics
- (2) Epistemological value of mathematics
- (3) Natural value of mathematics
- (4) Aesthetic value of mathematics

"हम गणित इसलिए पढ़ाते हैं क्योंकि इसमें अंतर्निष्ठ सरसता है जो कि अधिगमकर्ता को हर्ष और आनंद प्रदान कर सकता है।" यह कथन उजागर करता है

- (1) गणित के व्यवहारिक मान को
- (2) गणित के ज्ञान-मीमांसात्मक मान को
- (3) गणित के प्राकृतिक मान को
- (4) गणित के सौंदर्यपरक मान को

[Question ID = 57][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_114_Q57]

- 1. 1 [Option ID = 225]
- 2. 2 [Option ID = 226]
- 3. 3 [Option ID = 227]
- 4. 4 [Option ID = 228]

13) National Education Policy (NEP) 2020 recommends to provide highest priority to achieve universal foundational literacy and numeracy in Primary School by 2025. To meet this goal of NEP 2020, Ministry of Education, Government of India has launched a mission project named

- (1) NISHTHA
- (2) NIPUN Bharat
- (3) FLN
- (4) DIKSHA

राष्ट्रीय शिक्षा नीति (एन.ई.पी.) 2020 प्रस्तावित करती है कि 2025 तक प्राथमिक विद्यालय में सार्वभौमिक बुनियादी साक्षरता और संख्यात्मकता प्राप्त करने को सर्वोच्च प्राथमिकता प्रदान करनी होगी। राष्ट्रीय शिक्षा नीति 2020 के इस लक्ष्य को हासिल करने के लिए, शिक्षा मंत्रालय, भारत सरकार ने _____ नामक परियोजना मिशन आरंभ किया है।

- (1) निष्ठा
- (2) निपुण भारत
- (3) एफ. एल. एन.
- (4) दीक्षा

[Question ID = 58][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_114_Q58]

- 1. 1 [Option ID = 229]
- 2. 2 [Option ID = 230]
- 3. 3 [Option ID = 231]
- 4. 4 [Option ID = 232]

14) Gurvinder takes regular tests in his classrooms and compares the scores of the students. He then divides the students in groups of average achievers, below average achievers and above average achievers. The evaluation type is

- (1) Criterion-referenced
- (2) Formative
- (3) Norm-referenced
- (4) Prognostic

गुरविंदर अपनी कक्षा में विद्यार्थियों का नियमित रूप से टेस्ट लेता है और उनके अंकों की तुलना भी करता है। वह प्राप्त किए गए अंकों के आधार पर विद्यार्थियों के समूह बनाता है, जैसे कि - औसत अंक प्राप्त करने वाले, औसत से कम और औसत से अधिक अंक प्राप्त करने वाले विद्यार्थी। यह किस प्रकार का मूल्यांकन है ?

- (1) मानदण्ड-संदर्भित
- (2) रचनात्मक
- (3) मानक-संदर्भित
- (4) पूर्वानुमानिक

[Question ID = 59][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_114_Q59]

- 1. 1 [Option ID = 233]
- 2. 2 [Option ID = 234]
- 3. 3 [Option ID = 235]
- 4. 4 [Option ID = 236]

15) Which of the following activities is least appropriate to develop mathematical language and communication among learners ?

- (1) Provide opportunities to children to work on mathematical problems in groups and express their ideas freely in class.
- (2) Ask the english language teacher to help children learn the words specifically used in mathematics.
- (3) Facilitate children to rephrase word problems using various ways of representations like symbols, pictures etc.
- (4) Provide situations to use standard mathematical notations, wherever possible, to communicate ideas and arguments.

निम्नलिखित में से कौन-सी गतिविधि अधिगमकर्ताओं में गणितीय भाषा और संप्रेषण को विकसित करने के लिए सबसे कम उपयुक्त है ?

- (1) बच्चों को समूहों में गणितीय समस्याओं पर काम करने तथा कक्षा में अपने विचारों को स्वतंत्र रूप से अभिव्यक्त करने के अवसर उपलब्ध कराना ।
- (2) अंग्रेजी भाषा के शिक्षक को गणित में विशिष्ट रूप से उपयोग होने वाले शब्दों को सीखने में बच्चों की सहायता करने के लिए कहना ।
- (3) प्रतीकों (चिह्नों), चित्रों आदि जैसे निरूपण के विभिन्न तरीकों का उपयोग करके इबारती सवालों को दोबारा (पुनः) व्यक्त करने में बच्चों को सहज-सुगम करना ।
- (4) जहाँ भी संभव हो विचारों और तर्क-वितर्कों को संप्रेषित करने के लिए मानक गणितीय अंकन/चिह्नों के उपयोग हेतु परिस्थितियाँ उपलब्ध कराना ।

[Question ID = 60][Question Description = CTET_P1_PART_2_MATHS_SET_114_Q60]

1. 1 [Option ID = 237]
2. 2 [Option ID = 238]
3. 3 [Option ID = 239]
4. 4 [Option ID = 240]

Topic:- EVS_Q61-75_P1_CTET

1) Identify the correct statements :

- A. Social and economic marginalization are not interlinked.
- B. Social and economic marginalization are interlinked.
- C. Migration is temporary relocation of people because of developmental projects.
- D. Displacement is permanent relocation of people because of developmental projects.

- (1) A and C
- (2) B and C
- (3) A and D
- (4) B and D

सही कथनों की पहचान कीजिए :

- A. सामाजिक व आर्थिक हाशियाकरण आपस में जुड़े हुए नहीं हैं।
- B. सामाजिक व आर्थिक हाशियाकरण आपस में जुड़े हुए हैं।
- C. विकास परियोजनाओं के कारण लोगों का अस्थायी पुनःस्थानन प्रवसन कहलाता है।
- D. विकास परियोजनाओं के कारण लोगों का स्थाई पुनःस्थानन विस्थापन कहलाता है।

(1) A और C

(2) B और C

(3) A और D

(4) B और D

[Question ID = 61][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_114_Q61]

- 1. 1 [Option ID = 241]
- 2. 2 [Option ID = 242]
- 3. 3 [Option ID = 243]
- 4. 4 [Option ID = 244]

2) Consider the following statements regarding Baolis (Stepwells) :

- A. These are found mainly in rain parched areas.
- B. These are the traditional system of storing and conserving rainwater.
- C. These are used as a community resource.
- D. In stepwells the steps go down several storeys deep but nobody was allowed to go down the steps to reach the water.

The correct statements are :

- (1) A and C only
- (2) A and D only
- (3) B, C and D
- (4) A, B and C

बावड़ियों (सीढ़ीदार कुओं) के बारे में नीचे दिए गए कथनों पर विचार कीजिए :

- A. ये मुख्यतः वर्षा-रहित क्षेत्रों में ही दिखाई देते हैं।
- B. ये वर्षा के पानी के भण्डारण और संरक्षण की पारम्परिक प्रणाली है।
- C. इनका उपयोग सामुदायिक संसाधन के रूप में किया जाता है।
- D. बावड़ियों में सीढ़ियाँ जमीन के नीचे कई मंजिल तक जाती हैं परन्तु किसी को भी सीढ़ियों द्वारा नीचे पानी तक जाने की अनुमति नहीं होती है।

इनमें सही कथन हैं :

- (1) केवल A और C
- (2) केवल A और D
- (3) B, C और D
- (4) A, B और C

[Question ID = 62][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_114_Q62]

- 1. 1 [Option ID = 245]
- 2. 2 [Option ID = 246]
- 3. 3 [Option ID = 247]
- 4. 4 [Option ID = 248]

3) After a disaster, refugees/people return back to their original region. This is

- (1) Displacement
- (2) Transfer
- (3) Repatriation
- (4) Immigration

आपदा के बाद, शरणार्थी/लोग अपने क्षेत्र को वापस लौटते हैं। यह है

- (1) विस्थापन
- (2) स्थानांतरण
- (3) प्रत्यावर्तन
- (4) आप्रवास

[Question ID = 63][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_114_Q63]

- 1. 1 [Option ID = 249]
- 2. 2 [Option ID = 250]
- 3. 3 [Option ID = 251]
- 4. 4 [Option ID = 252]

4) Solve the following riddle :

"In trunk of trees holes I make
Hidden insects I intake
Tuk-tuk-tuk I work all day
Tell my name what people say"

- (1) Woodpecker
- (2) Indian Robin
- (3) Sunbird
- (4) Dove

नीचे दी गयी पहेली हल कीजिए :

"पेड़ के तने में छेद बनाऊँ
उसमें छिपे कीड़े मैं खाऊँ
टुक-टुक-टुक करता जाता हूँ
बोलो क्या कहलाता हूँ"

- (1) कठफोड़वा
- (2) कलचिड़ी
- (3) शकरखोरा
- (4) फ़ाख़ता

[Question ID = 64][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_114_Q64]

- 1. 1 [Option ID = 253]
- 2. 2 [Option ID = 254]
- 3. 3 [Option ID = 255]
- 4. 4 [Option ID = 256]

5) Consider the following statements regarding beekeeping in Bihar :

- A. The best period to start beekeeping is April to June.
- B. Every beehive has one queen that lays eggs.
- C. There are only a few males in the hive. They perform special role as workers and also make the hives.
- D. Female bees fly around flowers in search of nectar. They collect nectar from flowers for honey.

The correct statements are :

- (1) A, B and C
- (2) B, C and D
- (3) B and D only
- (4) A and C only

बिहार में मधुमक्खी पालन के बारे में नीचे दिए गए कथनों पर विचार कीजिए :

- A. मधुमक्खी पालन आरम्भ करने का सर्वोत्तम समय अप्रैल से जून है।
- B. प्रत्येक मधुमक्खी के छत्ते में एक रानी मक्खी होती है जो अण्डे देती है।
- C. छत्ते में केवल कुछ नर मक्खी होते हैं। ये श्रमिक के रूप में विशेष भूमिका निभाते हैं और छत्ता भी बनाते हैं।
- D. मादा मधुमक्खियाँ फूलों के चारों ओर रस के लिए नाचती हैं। ये फूलों से रस एकत्र करके शहद बनाती हैं।

इनमें सही कथन हैं :

- (1) A, B और C
- (2) B, C और D
- (3) केवल B और D
- (4) केवल A और C

[Question ID = 65][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_114_Q65]

- 1. 1 [Option ID = 257]
- 2. 2 [Option ID = 258]
- 3. 3 [Option ID = 259]
- 4. 4 [Option ID = 260]

6) In a village of Maharashtra with sugar fields, what is the role of a 'Mukadam' ?

- (1) He is an agent who provides access to different irrigation facilities.
- (2) He is an agent who allots ration to the families.
- (3) He is an agent who encourages use of modern agricultural facilities.
- (4) He is an agent who lends money and gives the details of the loan taken by each family.

महाराष्ट्र में गन्ने के खेतों वाले एक गाँव में, 'मुकादम' की क्या भूमिका है ?

- (1) वह एक एजेंट है जो विभिन्न सिंचाई की सुविधाओं को उपलब्ध कराता है।
- (2) वह एक एजेंट है जो परिवारों को राशन बँटवाता है।
- (3) वह एक एजेंट है जो आधुनिक कृषि सुविधाओं के प्रयोग को प्रोत्साहित करता है।
- (4) वह एक एजेंट है जो धन उधार पर देता है तथा प्रत्येक परिवार द्वारा लिए गए ऋण का विवरण देता है।

[Question ID = 66][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_114_Q66]

- 1. 1 [Option ID = 261]
- 2. 2 [Option ID = 262]
- 3. 3 [Option ID = 263]
- 4. 4 [Option ID = 264]

7) For testing proteins in food, the food turns violet because

- (1) copper sulphate is red and reacts with peptide bond to form violet colour.
- (2) the reagent methyl orange is yellow and it turns violet easily.
- (3) of the presence of peptide bond in food.
- (4) of the presence of O-peptide bond in food.

खाद्य-पदार्थों में प्रोटीन की जाँच के समय, खाद्य-पदार्थ बैंगनी रंग का हो जाता है क्योंकि

- (1) कॉपर सल्फेट लाल रंग का होता है तथा पेप्टाइड बंध के साथ अभिक्रिया के कारण बैंगनी रंग बनता है।
- (2) अभिकर्मक मेथिल ऑरेंज पीले रंग का है तथा उसका रंग बदल कर बैंगनी आसानी से हो जाता है।
- (3) खाद्य-पदार्थ में पेप्टाइड बंध की उपस्थिति होती है।
- (4) खाद्य-पदार्थ में O-पेप्टाइड बंध की उपस्थिति होती है।

[Question ID = 67][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_114_Q67]

- 1. 1 [Option ID = 265]
- 2. 2 [Option ID = 266]
- 3. 3 [Option ID = 267]
- 4. 4 [Option ID = 268]

8) Ramu complains of weak muscles and very little energy to work. He may be having deficiency of

- (1) Vitamin D
- (2) Vitamin A
- (3) Vitamin C
- (4) Vitamin B₁

रामू कमजोर मांसपेशियों तथा कार्य करने के लिए बहुत कम ऊर्जा की शिकायत करता है। उसे अभाव हो सकता है

- (1) विटामिन डी का
- (2) विटामिन ए का
- (3) विटामिन सी का
- (4) विटामिन बी₁ का

[Question ID = 68][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_114_Q68]

- 1. 1 [Option ID = 269]
- 2. 2 [Option ID = 270]
- 3. 3 [Option ID = 271]
- 4. 4 [Option ID = 272]

9) Pochampalli is a district of one of the states of our country. This district is famous for beautiful colourful sarees and a special kind of weave. "Pochampalli" was a part of which state ?

- (1) Karnataka
- (2) Andhra Pradesh
- (3) Tamil Nadu
- (4) Telangana

पोचमपल्ली हमारे ही देश के एक राज्य का जिला है। यह जिला अपनी सुन्दर चमकीली रंग-बिरंगी साड़ियों और विशेष प्रकार की बुनाई के लिए प्रसिद्ध है। यह जिला किस राज्य का भाग था ?

- (1) कर्नाटक
- (2) आंध्र प्रदेश
- (3) तमिलनाडु
- (4) तेलंगाना

[Question ID = 69][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_114_Q69]

- 1. 1 [Option ID = 273]
- 2. 2 [Option ID = 274]
- 3. 3 [Option ID = 275]
- 4. 4 [Option ID = 276]

10) Select from the following a pair of petroleum producing regions of our country :

- (1) Assam and Rajasthan
- (2) Bihar and Bombay High
- (3) Gujarat and Tamil Nadu
- (4) West Bengal and Bombay High

निम्नलिखित में से हमारे देश के पेट्रोलियम उत्पादक क्षेत्रों के युगल को चुनिए :

- (1) असम और राजस्थान
- (2) बिहार और बॉम्बे हाई
- (3) गुजरात और तमिलनाडु
- (4) पश्चिम बंगाल और बॉम्बे हाई

[Question ID = 70][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_114_Q70]

- 1. 1 [Option ID = 277]
- 2. 2 [Option ID = 278]
- 3. 3 [Option ID = 279]
- 4. 4 [Option ID = 280]

11) When an organism makes small changes in the body to overcome small problems due to change in surroundings it is called _____ .

- (1) Acclimatisation
- (2) Adaptation
- (3) Adoption
- (4) Adjustment

पास-पड़ोस के वातावरण में बदलाव के कारण छोटी-छोटी समस्याओं से पार पाने के लिए जब कोई जीव अपने शरीर में छोटे बदलाव करता है, तो यह _____ कहलाता है।

- (1) पर्यानुकूलन
- (2) अनुकूलन
- (3) अभिग्रहण
- (4) समायोजन

[Question ID = 71][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_114_Q71]

- 1. 1 [Option ID = 281]
- 2. 2 [Option ID = 282]
- 3. 3 [Option ID = 283]
- 4. 4 [Option ID = 284]

12) Which of the following erosion and deposition is **not** the work of sea waves ?

- (1) Arches
- (2) Cliff
- (3) Stacks
- (4) Loess

निम्नलिखित में से कौन-सा समुद्री लहरों से होने वाला अपरदन एवं निक्षेपण **नहीं** है ?

- (1) मेहराब
- (2) खड़ी चट्टान
- (3) ढेर
- (4) लोएस (पवनोढ मृत्तिका)

[Question ID = 72][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_114_Q72]

- 1. 1 [Option ID = 285]
- 2. 2 [Option ID = 286]
- 3. 3 [Option ID = 287]
- 4. 4 [Option ID = 288]

13) Meteorites burn up in this layer of atmosphere :

- (1) Thermosphere
- (2) Mesosphere
- (3) Stratosphere
- (4) Exosphere

वायुमंडल के इस परत में उल्का-पिंड जल जाते हैं :

- (1) बाह्य वायुमंडल
- (2) मध्यमंडल
- (3) समतापमंडल
- (4) बहिर्मंडल

[Question ID = 73][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_114_Q73]

1. 1 [Option ID = 289]
2. 2 [Option ID = 290]
3. 3 [Option ID = 291]
4. 4 [Option ID = 292]

14) What will happen if the orbit of moon starts decreasing ?

- (1) Moon will exert a greater gravitational force.
- (2) Low tide will become high and high tide will become low.
- (3) It will cause a low tidal bulge.
- (4) Neap tides will occur.

यदि चन्द्रमा का परिक्रमा-पथ घटना शुरू हो जाए तो क्या होगा ?

- (1) चन्द्रमा एक बृहत गुरुत्वीय बल प्रयोग में लाएगा ।
- (2) निम्न ज्वार-भाटा उच्च बन जाएगा और उच्च ज्वार-भाटा निम्न बन जाएगा ।
- (3) यह एक निम्न ज्वारीय उभार पैदा करेगा ।
- (4) निम्न ज्वार-भाटे पैदा होंगे ।

[Question ID = 74][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_114_Q74]

1. 1 [Option ID = 293]
2. 2 [Option ID = 294]
3. 3 [Option ID = 295]
4. 4 [Option ID = 296]

15) Coldest inhabited place on earth located in Ladakh is known as _____

- (1) Dras
- (2) Kargil
- (3) Gangri
- (4) Karakoram

लद्दाख में स्थित पृथ्वी की सबसे ठंडी बसी हुई/आबाद जगह का नाम है

- (1) द्रास
- (2) कारगिल
- (3) गांगरी
- (4) काराकोरम

[Question ID = 75][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_114_Q75]

1. 1 [Option ID = 297]

- 2. 2 [Option ID = 298]
- 3. 3 [Option ID = 299]
- 4. 4 [Option ID = 300]

Topic:- EVS_Q76-90_P1_CTET

1) An EVS teacher explains to his students "Snake has no ears so it cannot hear Sapera's been." Which of the following statements explains the process skill involved in this ?

- A. Expressing natural curiosity about the environment.
- B. Establishing the cause and effect relationship.
- C. Exhibiting appreciation towards animal diversity.
- D. Making generalisation based on observation.

(1) B and D

(2) A and B

(3) B and C

(4) C and D

एक पर्यावरण अध्यापक अपने विद्यार्थियों को समझाता है कि "साँप के कान नहीं होते, इसलिए वे सपेरे की बीन नहीं सुन सकता है।"

निम्नलिखित में से कौन-से कथन प्रक्रिया कौशल की व्याख्या करते हैं ?

- A. पर्यावरण के बारे में स्वाभाविक जिज्ञासा की अभिव्यक्ति।
- B. कार्य और कारण संबंध की स्थापना।
- C. जीव विविधता के प्रति सराहना की अभिव्यक्ति।
- D. अवलोकन के आधार पर सामान्यीकरण करना।

(1) B और D

(2) A और B

(3) B और C

(4) C और D

[Question ID = 76][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_114_Q76]

- 1. 1 [Option ID = 301]
- 2. 2 [Option ID = 302]
- 3. 3 [Option ID = 303]
- 4. 4 [Option ID = 304]

2) Which of the following activity should be conducted/discussed in the class by the teacher to teach the topic spoilage of food ?

- (1) Observe cooking of food at home
- (2) To buy things in maximum quantity
- (3) To keep the chips packet in freezer
- (4) To check the expiry date before buying any commodity

खाद्य-पदार्थों के खराब हो जाने के प्रकरण को पढ़ाने के लिए निम्नलिखित में से कौन-सी क्रियाकलाप या चर्चा कक्षा में शिक्षक को करानी चाहिए ?

- (1) घर पर भोजन बनाने का अवलोकन करना
- (2) अधिकतम मात्रा में चीजों को खरीदना
- (3) चिप्स पैकेट को फ्रीज़र में रखना
- (4) किसी भी पदार्थ को खरीदने से पूर्व उसकी समाप्ति की तिथि की जाँच करना

[Question ID = 77][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_114_Q77]

1. 1 [Option ID = 305]
2. 2 [Option ID = 306]
3. 3 [Option ID = 307]
4. 4 [Option ID = 308]

3) Active learning is characterized by which of the following strategies ?

- (1) Self-study, Problem solving and Discussion
- (2) Testing achievement
- (3) Taking notes from blackboard
- (4) Delivering structured learning experiences

निम्नलिखित में से किस योजना से सक्रिय अधिगम पहचाना जाता है ?

- (1) स्व-पठन, समस्या समाधान और परिचर्चा
- (2) उपलब्धि परीक्षण
- (3) श्यामपट्ट से नोट लिखना
- (4) संरचित अधिगम अनुभव देना

[Question ID = 78][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_114_Q78]

1. 1 [Option ID = 309]
2. 2 [Option ID = 310]
3. 3 [Option ID = 311]
4. 4 [Option ID = 312]

4) When students are given the freedom to learn at their own pace, the approach of learning is

- (1) Collaborative learning
- (2) Adaptive learning
- (3) Active learning
- (4) Passive learning

जब विद्यार्थियों को उनकी अपनी गति से सीखने की स्वतंत्रता दी जाती है, तब अधिगम का यह उपागम कहलाता है

- (1) सहयोगात्मक अधिगम
- (2) अनुकूली अधिगम
- (3) सक्रिय अधिगम
- (4) निष्क्रिय अधिगम

[Question ID = 79][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_114_Q79]

- 1. 1 [Option ID = 313]
- 2. 2 [Option ID = 314]
- 3. 3 [Option ID = 315]
- 4. 4 [Option ID = 316]

5) Which of the following strategies promotes inquiry while teaching 'Shelter' to class V students ?

- (1) Asking students to collect pictures of different shelters in rural and urban areas
- (2) Showing pictures of shelters of different animals to students
- (3) Showing digital presentation on shelters of different animals to students
- (4) Asking students to narrate their experience of visiting shelters in community

कक्षा V के विद्यार्थियों को 'आवास' के बारे में सिखाते समय निम्नलिखित में से कौन-सी युक्ति अन्वेषण (इंक्वाइरी) को प्रोत्साहित करेगी ?

- (1) विद्यार्थियों से ग्रामीण एवं शहरी क्षेत्रों के विभिन्न आवासों के चित्र एकत्र करने के लिए कहना
- (2) विद्यार्थियों को विभिन्न पशुओं के आवासों के चित्र दिखाना
- (3) विद्यार्थियों को विभिन्न पशुओं के आवासों पर डिजिटल प्रस्तुतीकरण दिखाना
- (4) विद्यार्थियों को समुदाय में आवासों के भ्रमण के अपने अनुभवों का वर्णन करने को कहना

[Question ID = 80][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_114_Q80]

- 1. 1 [Option ID = 317]
- 2. 2 [Option ID = 318]
- 3. 3 [Option ID = 319]
- 4. 4 [Option ID = 320]

6) In primary classes, for teaching EVS, which of the following is essential ?

- A. Well-equipped lab
- B. A resource room
- C. Local resources
- D. Experiments using easily available material

- (1) A and B
- (2) B and C
- (3) C and D
- (4) A and D

प्राथमिक कक्षाओं में, पर्यावरण अध्ययन शिक्षण हेतु, निम्नलिखित में से क्या अनिवार्य है ?

- A. सुसज्जित प्रयोगशाला
- B. संसाधन कक्ष
- C. स्थानीय संसाधन
- D. आसानी से उपलब्ध सामग्री का उपयोग करने वाले प्रयोग

(1) A और B

(2) B और C

(3) C और D

(4) A और D

[Question ID = 81][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_114_Q81]

- 1. 1 [Option ID = 321]
- 2. 2 [Option ID = 322]
- 3. 3 [Option ID = 323]
- 4. 4 [Option ID = 324]

7) What could be the most appropriate for the students in the learning of EVS through experiments ?

- (1) Allow each child to perform the activity, observe, record, and make meaning of his or her observations.
- (2) Don't accept all the answers that children may give in their own language.
- (3) Allow students to memorize all the steps of the experiments, including facts and principles.
- (4) Allow students to write definitions of the outcome of the experiment.

प्रयोगों के माध्यम से पर्यावरण अध्ययन सीखने में विद्यार्थियों के लिए क्या सबसे उपयुक्त हो सकता है ?

- (1) प्रत्येक बच्चे को गतिविधि करने, निरीक्षण करने, रिकॉर्ड करने और अपने अवलोकनों का अर्थ बनाने की अनुमति दें ।
- (2) उन सभी उत्तरों को स्वीकार न करें जो बच्चे अपनी भाषा में दे सकते हैं ।
- (3) विद्यार्थियों को तथ्यों और सिद्धांतों सहित प्रयोगों के सभी चरणों को याद रखने की अनुमति दें ।
- (4) विद्यार्थियों को प्रयोग के परिणाम की परिभाषा लिखने की अनुमति दें ।

[Question ID = 82][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_114_Q82]

- 1. 1 [Option ID = 325]
- 2. 2 [Option ID = 326]
- 3. 3 [Option ID = 327]
- 4. 4 [Option ID = 328]

8) Which of the following documents is the cumulative evidence of successive learning achievement in a definite period ?

- (1) Assessment indicator scoring booklet
- (2) Annual assessment record register
- (3) Portfolio
- (4) Report card

निम्नलिखित में से कौन-सा दस्तावेज एक निश्चित अवधि में बच्चे की उत्तरोत्तर अधिगम उपलब्धि का संचयी साक्ष्य है ?

- (1) आकलन सूचक अंकन पुस्तिका
- (2) वार्षिक आकलन अभिलेख पंजिका
- (3) पोर्टफोलियो
- (4) रिपोर्ट कार्ड

[Question ID = 83][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_114_Q83]

- 1. 1 [Option ID = 329]
- 2. 2 [Option ID = 330]
- 3. 3 [Option ID = 331]
- 4. 4 [Option ID = 332]

9) Which of the following is a student-centred method of teaching EVS ?

- (1) Lecture method
- (2) Dictation
- (3) Lecture and dictation
- (4) Project method

पर्यावरण अध्ययन के शिक्षण का विद्यार्थी-केंद्रित प्रक्रम निम्नलिखित में से कौन-सा है ?

- (1) व्याख्यान विधि
- (2) श्रुतलेखन
- (3) व्याख्यान एवं श्रुतलेखन
- (4) प्रायोजन विधि

[Question ID = 84][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_114_Q84]

- 1. 1 [Option ID = 333]
- 2. 2 [Option ID = 334]
- 3. 3 [Option ID = 335]
- 4. 4 [Option ID = 336]

10) Indira is finding it difficult to understand that medicine for snake bite is made from snake's poison. Which of the following method should Indira's teacher use to help her understand better ?

- A. Inviting a doctor for a talk on "How snake bite is cured ?"
- B. Inviting a Sapera (Snake charmer) for explaining "How medicine is made from snake's poison ?"
- C. An explanation of the process by the teacher.
- D. A video presentation of the process how medicine is prepared from snake's poison.

- (1) A and D
- (2) B and C
- (3) A and B
- (4) B and D

इंदिरा को यह समझने में कठिनाई हो रही है कि साँप के काटने की दवाई साँप के जहर से ही बनती है। इंदिरा के शिक्षक को निम्नलिखित में से कौन-सी विधि का प्रयोग करना चाहिए जिससे वह इसे बेहतर तरीके से समझ सके ?

- A. "साँप के काटने पर इलाज कैसे किया जाता है ?" पर वार्ता के लिए डॉक्टर को आमंत्रित करें।
- B. "साँप के जहर से दवाई कैसे बनाई जाती है ?" यह समझाने के लिए सपेरे को आमंत्रित करें।
- C. शिक्षक द्वारा इस प्रक्रिया की व्याख्या की जाए।
- D. साँप के जहर की दवाई कैसे बनाई जाती है, उस प्रक्रिया का वीडियो प्रस्तुतीकरण।

- (1) A और D
- (2) B और C
- (3) A और B
- (4) B और D

[Question ID = 85][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_114_Q85]

- 1. 1 [Option ID = 337]
- 2. 2 [Option ID = 338]
- 3. 3 [Option ID = 339]
- 4. 4 [Option ID = 340]

11) Anita, an EVS teacher, is describing the advantage of choosing 'percentage' for reporting performance of students in assessments. Which is Anita's statement ?

- (1) Percentage is suitable for lower classes.
- (2) Percentage is easy to use for assessment of skills.
- (3) Percentage describe the strength and weakness of students.
- (4) Percentage is easy to use and interpret for administrative purpose.

एक पर्यावरण अध्ययन की शिक्षिका अनीता, विद्यार्थियों के आकलन में उनके प्रदर्शन को दर्शाने के लिए 'प्रतिशत' का चयन करने के लाभ का वर्णन कर रही है। अनीता का कौन-सा कथन है ?

- (1) निचली कक्षाओं के लिए प्रतिशत उपयुक्त है।
- (2) कौशलों के आकलन के लिए प्रतिशत का प्रयोग आसान है।
- (3) विद्यार्थियों की शक्तियों तथा कमज़ोरियों का वर्णन प्रतिशत से होता है।
- (4) प्रशासनिक उद्देश्य के लिए प्रतिशत का प्रयोग करने में एवं अर्थ निकालने में आसान है।

[Question ID = 86][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_114_Q86]

- 1. 1 [Option ID = 341]
- 2. 2 [Option ID = 342]
- 3. 3 [Option ID = 343]
- 4. 4 [Option ID = 344]

12) Playful activities are organised for children to

- (1) understand the rules of the society
- (2) remain active and promote their learning
- (3) develop gender stereotypes
- (4) play outdoors without any restrictions

बच्चों के लिए खेलों वाले क्रियाकलापों की व्यवस्था की जाती है जिससे वे

- (1) समाज के नियमों को समझें
- (2) सक्रिय रहें तथा अपने सीखने की प्रक्रिया को बढ़ाएँ
- (3) लिंग संबंधी रूढ़िबद्ध धारणाओं को विकसित करें
- (4) घर से बाहर बिना किसी रोक-टोक के खेलें

[Question ID = 87][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_114_Q87]

- 1. 1 [Option ID = 345]
- 2. 2 [Option ID = 346]
- 3. 3 [Option ID = 347]
- 4. 4 [Option ID = 348]

13) An activity is

- (1) verifying principles given in textbook
- (2) an open-ended exploration
- (3) helping children to learn
- (4) a way of presenting concepts

गतिविधि है

- (1) पाठ्यपुस्तक में दिए गए सिद्धांतों का पुष्टिकरण
- (2) एक खुला/स्वतंत्र अन्वेषण
- (3) बच्चों को सीखने में सहायता करना
- (4) अवधारणाओं को प्रस्तुत करने का तरीका

[Question ID = 88][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_114_Q88]

1. 1 [Option ID = 349]
2. 2 [Option ID = 350]
3. 3 [Option ID = 351]
4. 4 [Option ID = 352]

14) EVS as a subject is _____ .

- (1) cross-disciplinary
- (2) disciplinary
- (3) interdisciplinary
- (4) intradisciplinary

पर्यावरण अध्ययन किस प्रकार का विषय है ?

- (1) जिसमें अन्य विषय समाहित हों
- (2) विषयक
- (3) अंतर-विषयक
- (4) अंतरा-विषयक

[Question ID = 89][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_114_Q89]

1. 1 [Option ID = 353]
2. 2 [Option ID = 354]
3. 3 [Option ID = 355]
4. 4 [Option ID = 356]

15) The content in EVS textbooks should

- A. give written information to students
- B. provide opportunities to question and explore
- C. discourage rote memorisation
- D. avoid definitions and detailed description

- (1) A, B and C
- (2) B and C
- (3) A, C and D
- (4) B, C and D

पर्यावरण अध्ययन की पाठ्यपुस्तकों में सामग्री कैसी होनी चाहिए ?

- A. छात्रों को लिखित जानकारी देना
- B. प्रश्न करने एवं अन्वेषण के अवसर प्रदान करना
- C. रटने को हतोत्साहित करना
- D. परिभाषाओं तथा विस्तृत विवरण से बचना

(1) A, B और C

(2) B और C

(3) A, C और D

(4) B, C और D

[Question ID = 90][Question Description = CTET_P1_PART_3_EVS_SET_114_Q90]

- 1. 1 [Option ID = 357]
- 2. 2 [Option ID = 358]
- 3. 3 [Option ID = 359]
- 4. 4 [Option ID = 360]

Topic:- ENG_Q91-99_L1_P1_CTET

1) **Directions :** Read the following passage and answer the questions that follow :

1. In Spain, children and their families ride bikes to school in large groups. The programme is called 'bicibus'. In Barcelona, the programme started recently with only five children and grew quickly to hundreds of riders. The path it follows is always posted ahead of time so everyone knows where to join.
2. Instead of riding in bike lanes or on sidewalks, the 'bicibus' takes over the entire street. The commuting time of bikers takes about twenty-five minutes. And with the ever-growing cycling and skating trend by kids taking part in this bike bus culture, the local police are helping them by stopping traffic. For this, the policemen ride in front of the bicibus as well as behind it.
3. This further makes the parents satisfied that with the additional security, their children will commute safely to school. With music playing and bike bells ringing, the bicibus feels like a party. Parents are hoping that the bicibus will help change ideas about how people can get around in the city. They want the city to create wider, kid-friendly bike lanes that are separate from car traffic. They point out that bicibus also helps cut down on pollution.
4. Recently, pictures and videos of the bicibus got a lot of attention on social media sites. Many people pointed out what a simple idea it is and how easy it is to get started. Already some other areas in Barcelona are also organizing bike buses.

The information shared about bicibus is that

- (1) it has a flexible schedule.
- (2) it's route is always different.
- (3) it takes over the whole sidewalk.
- (4) it's safety is a concern for parents.

[Question ID = 91][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_114_ENGLISH_Q91]

- 1. 1 [Option ID = 361]
- 2. 2 [Option ID = 362]
- 3. 3 [Option ID = 363]
- 4. 4 [Option ID = 364]

2) **Directions :** Read the following passage and answer the questions that follow :

1. In Spain, children and their families ride bikes to school in large groups. The programme is called 'bicibus'. In Barcelona, the programme started recently with only five children and grew quickly to hundreds of riders. The path it follows is always posted ahead of time so everyone knows where to join.

2. Instead of riding in bike lanes or on sidewalks, the 'bicibus' takes over the entire street. The commuting time of bikers takes about twenty-five minutes. And with the ever-growing cycling and skating trend by kids taking part in this bike bus culture, the local police are helping them by stopping traffic. For this, the policemen ride in front of the bicibus as well as behind it.

3. This further makes the parents satisfied that with the additional security, their children will commute safely to school. With music playing and bike bells ringing, the bicibus feels like a party. Parents are hoping that the bicibus will help change ideas about how people can get around in the city. They want the city to create wider, kid-friendly bike lanes that are separate from car traffic. They point out that bicibus also helps cut down on pollution.

4. Recently, pictures and videos of the bicibus got a lot of attention on social media sites. Many people pointed out what a simple idea it is and how easy it is to get started. Already some other areas in Barcelona are also organizing bike buses.

What are the parents demanding from the local government ?

(1) Focus more on traffic arrangements

(2) Build safer lanes for kids

(3) Spread awareness about pollution

(4) Promote the bicibus programme

[Question ID = 92][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_114_ENGLISH_Q92]

1. 1 [Option ID = 365]
2. 2 [Option ID = 366]
3. 3 [Option ID = 367]
4. 4 [Option ID = 368]

3) **Directions :** Read the following passage and answer the questions that follow :

1. In Spain, children and their families ride bikes to school in large groups. The programme is called 'bicibus'. In Barcelona, the programme started recently with only five children and grew quickly to hundreds of riders. The path it follows is always posted ahead of time so everyone knows where to join.
2. Instead of riding in bike lanes or on sidewalks, the 'bicibus' takes over the entire street. The commuting time of bikers takes about twenty-five minutes. And with the ever-growing cycling and skating trend by kids taking part in this bike bus culture, the local police are helping them by stopping traffic. For this, the policemen ride in front of the bicibus as well as behind it.
3. This further makes the parents satisfied that with the additional security, their children will commute safely to school. With music playing and bike bells ringing, the bicibus feels like a party. Parents are hoping that the bicibus will help change ideas about how people can get around in the city. They want the city to create wider, kid-friendly bike lanes that are separate from car traffic. They point out that bicibus also helps cut down on pollution.
4. Recently, pictures and videos of the bicibus got a lot of attention on social media sites. Many people pointed out what a simple idea it is and how easy it is to get started. Already some other areas in Barcelona are also organizing bike buses.

Read the following statements :

- (A) Bicibus culture in Spain is very old and popular.
(B) Bicibus is gaining much popularity day-by-day.

- (1) (A) is false and (B) is true
(2) (A) is true and (B) is false
(3) Both (A) and (B) are true
(4) Both (A) and (B) are false

[Question ID = 93][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_114_ENGLISH_Q93]

1. 1 [Option ID = 369]
2. 2 [Option ID = 370]
3. 3 [Option ID = 371]
4. 4 [Option ID = 372]

4) **Directions :** Read the following passage and answer the questions that follow :

1. In Spain, children and their families ride bikes to school in large groups. The programme is called 'bicibus'. In Barcelona, the programme started recently with only five children and grew quickly to hundreds of riders. The path it follows is always posted ahead of time so everyone knows where to join.

2. Instead of riding in bike lanes or on sidewalks, the 'bicibus' takes over the entire street. The commuting time of bikers takes about twenty-five minutes. And with the ever-growing cycling and skating trend by kids taking part in this bike bus culture, the local police are helping them by stopping traffic. For this, the policemen ride in front of the bicibus as well as behind it.

3. This further makes the parents satisfied that with the additional security, their children will commute safely to school. With music playing and bike bells ringing, the bicibus feels like a party. Parents are hoping that the bicibus will help change ideas about how people can get around in the city. They want the city to create wider, kid-friendly bike lanes that are separate from car traffic. They point out that bicibus also helps cut down on pollution.

4. Recently, pictures and videos of the bicibus got a lot of attention on social media sites. Many people pointed out what a simple idea it is and how easy it is to get started. Already some other areas in Barcelona are also organizing bike buses.

What is the public opinion about the bicibus ?

(1) Skeptical

(2) Tolerant

(3) Cautious

(4) Favourable

[Question ID = 94][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_114_ENGLISH_Q94]

1. 1 [Option ID = 373]
2. 2 [Option ID = 374]
3. 3 [Option ID = 375]
4. 4 [Option ID = 376]

5) **Directions :** Read the following passage and answer the questions that follow :

1. In Spain, children and their families ride bikes to school in large groups. The programme is called 'bicibus'. In Barcelona, the programme started recently with only five children and grew quickly to hundreds of riders. The path it follows is always posted ahead of time so everyone knows where to join.

2. Instead of riding in bike lanes or on sidewalks, the 'bicibus' takes over the entire street. The commuting time of bikers takes about twenty-five minutes. And with the ever-growing cycling and skating trend by kids taking part in this bike bus culture, the local police are helping them by stopping traffic. For this, the policemen ride in front of the bicibus as well as behind it.

3. This further makes the parents satisfied that with the additional security, their children will commute safely to school. With music playing and bike bells ringing, the bicibus feels like a party. Parents are hoping that the bicibus will help change ideas about how people can get around in the city. They want the city to create wider, kid-friendly bike lanes that are separate from car traffic. They point out that bicibus also helps cut down on pollution.

4. Recently, pictures and videos of the bicibus got a lot of attention on social media sites. Many people pointed out what a simple idea it is and how easy it is to get started. Already some other areas in Barcelona are also organizing bike buses.

The local police is very _____ the bike bus culture.

(1) annoyed because of

(2) indifferent towards

(3) supportive of

(4) anxious about

[Question ID = 95][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_114_ENGLISH_Q95]

1. 1 [Option ID = 377]
2. 2 [Option ID = 378]
3. 3 [Option ID = 379]
4. 4 [Option ID = 380]

6) **Directions :** Read the following passage and answer the questions that follow :

1. In Spain, children and their families ride bikes to school in large groups. The programme is called 'bicibus'. In Barcelona, the programme started recently with only five children and grew quickly to hundreds of riders. The path it follows is always posted ahead of time so everyone knows where to join.

2. Instead of riding in bike lanes or on sidewalks, the 'bicibus' takes over the entire street. The commuting time of bikers takes about twenty-five minutes. And with the ever-growing cycling and skating trend by kids taking part in this bike bus culture, the local police are helping them by stopping traffic. For this, the policemen ride in front of the bicibus as well as behind it.

3. This further makes the parents satisfied that with the additional security, their children will commute safely to school. With music playing and bike bells ringing, the bicibus feels like a party. Parents are hoping that the bicibus will help change ideas about how people can get around in the city. They want the city to create wider, kid-friendly bike lanes that are separate from car traffic. They point out that bicibus also helps cut down on pollution.

4. Recently, pictures and videos of the bicibus got a lot of attention on social media sites. Many people pointed out what a simple idea it is and how easy it is to get started. Already some other areas in Barcelona are also organizing bike buses.

What are the popular trends adopted by school students ?

(1) Cycling

(2) Skating

(3) Walking

(4) Both Cycling and Skating

[Question ID = 96][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_114_ENGLISH_Q96]

1. 1 [Option ID = 381]
2. 2 [Option ID = 382]
3. 3 [Option ID = 383]
4. 4 [Option ID = 384]

7) **Directions :** Read the following passage and answer the questions that follow :

1. In Spain, children and their families ride bikes to school in large groups. The programme is called 'bicibus'. In Barcelona, the programme started recently with only five children and grew quickly to hundreds of riders. The path it follows is always posted ahead of time so everyone knows where to join.

2. Instead of riding in bike lanes or on sidewalks, the 'bicibus' takes over the entire street. The commuting time of bikers takes about twenty-five minutes. And with the ever-growing cycling and skating trend by kids taking part in this bike bus culture, the local police are helping them by stopping traffic. For this, the policemen ride in front of the bicibus as well as behind it.

3. This further makes the parents satisfied that with the additional security, their children will commute safely to school. With music playing and bike bells ringing, the bicibus feels like a party. Parents are hoping that the bicibus will help change ideas about how people can get around in the city. They want the city to create wider, kid-friendly bike lanes that are separate from car traffic. They point out that bicibus also helps cut down on pollution.

4. Recently, pictures and videos of the bicibus got a lot of attention on social media sites. Many people pointed out what a simple idea it is and how easy it is to get started. Already some other areas in Barcelona are also organizing bike buses.

The 'additional security' being mentioned in para 3 is provided by _____.

- (1) other children going to school
- (2) policemen riding in front and behind
- (3) video makers
- (4) social media

[Question ID = 97][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_114_ENGLISH_Q97]

- 1. 1 [Option ID = 385]
- 2. 2 [Option ID = 386]
- 3. 3 [Option ID = 387]
- 4. 4 [Option ID = 388]

8) **Directions :** Read the following passage and answer the questions that follow :

1. In Spain, children and their families ride bikes to school in large groups. The programme is called 'bicibus'. In Barcelona, the programme started recently with only five children and grew quickly to hundreds of riders. The path it follows is always posted ahead of time so everyone knows where to join.

2. Instead of riding in bike lanes or on sidewalks, the 'bicibus' takes over the entire street. The commuting time of bikers takes about twenty-five minutes. And with the ever-growing cycling and skating trend by kids taking part in this bike bus culture, the local police are helping them by stopping traffic. For this, the policemen ride in front of the bicibus as well as behind it.

3. This further makes the parents satisfied that with the additional security, their children will commute safely to school. With music playing and bike bells ringing, the bicibus feels like a party. Parents are hoping that the bicibus will help change ideas about how people can get around in the city. They want the city to create wider, kid-friendly bike lanes that are separate from car traffic. They point out that bicibus also helps cut down on pollution.

4. Recently, pictures and videos of the bicibus got a lot of attention on social media sites. Many people pointed out what a simple idea it is and how easy it is to get started. Already some other areas in Barcelona are also organizing bike buses.

The best advantage of bicibus culture is a reduction of

(1) travel time

(2) cost

(3) pollution

(4) traffic jams

[Question ID = 98][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_114_ENGLISH_Q98]

1. 1 [Option ID = 389]
2. 2 [Option ID = 390]
3. 3 [Option ID = 391]
4. 4 [Option ID = 392]

9) **Directions :** Read the following passage and answer the questions that follow :

1. In Spain, children and their families ride bikes to school in large groups. The programme is called 'bicibus'. In Barcelona, the programme started recently with only five children and grew quickly to hundreds of riders. The path it follows is always posted ahead of time so everyone knows where to join.

2. Instead of riding in bike lanes or on sidewalks, the 'bicibus' takes over the entire street. The commuting time of bikers takes about twenty-five minutes. And with the ever-growing cycling and skating trend by kids taking part in this bike bus culture, the local police are helping them by stopping traffic. For this, the policemen ride in front of the bicibus as well as behind it.

3. This further makes the parents satisfied that with the additional security, their children will commute safely to school. With music playing and bike bells ringing, the bicibus feels like a party. Parents are hoping that the bicibus will help change ideas about how people can get around in the city. They want the city to create wider, kid-friendly bike lanes that are separate from car traffic. They point out that bicibus also helps cut down on pollution.

4. Recently, pictures and videos of the bicibus got a lot of attention on social media sites. Many people pointed out what a simple idea it is and how easy it is to get started. Already some other areas in Barcelona are also organizing bike buses.

The word 'commuting' in 'commuting time' is used as a/an

(1) Adjective

(2) Adverb

(3) Verb

(4) Noun

[Question ID = 99][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_114_ENGLISH_Q99]

1. 1 [Option ID = 393]
2. 2 [Option ID = 394]
3. 3 [Option ID = 395]
4. 4 [Option ID = 396]

Topic:- ENG_Q100-105_L1_P1_CTET

1) **Directions :** Read the following poem and answer the questions that follow :

Some glory in their birth, some in their skill,
Some in their wealth, some in their bodies' force,
Some in their garments, though new-fangled ill,
Some in their hawks and hounds, some in their horses. ____ 4
And every humour hath his adjunct pleasure;
Wherein it finds a joy above the rest;
But these particulars are not my measure;
All these I better in one general best. ____ 8
Thy love is better than high birth to me,
Richer than wealth, prouder than garments' cost,
Of more delight than hawks or horses be;
And having thee, of all men's pride I boast. ____ 12
Wretched in this alone, that thou mayst take;
All this away, and me most wretched make. ____ 14
The speaker finds loss of his ____ to be most distressing.

(1) wealth

(2) love

(3) self-respect

(4) self-confidence

[Question ID = 100][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_114_ENGLISH_Q100]

1. 1 [Option ID = 397]
2. 2 [Option ID = 398]
3. 3 [Option ID = 399]
4. 4 [Option ID = 400]

2) **Directions :** Read the following poem and answer the questions that follow :

Some glory in their birth, some in their skill,
Some in their wealth, some in their bodies' force,
Some in their garments, though new-fangled ill,
Some in their hawks and hounds, some in their horses. ____ 4
And every humour hath his adjunct pleasure;
Wherein it finds a joy above the rest;
But these particulars are not my measure;
All these I better in one general best. ____ 8
Thy love is better than high birth to me,
Richer than wealth, prouder than garments' cost,
Of more delight than hawks or horses be;
And having thee, of all men's pride I boast. ____ 12
Wretched in this alone, that thou mayst take;
All this away, and me most wretched make. ____ 14

In the first four lines, the speaker mainly concentrates on :

- (1) the things of life he takes pride in
- (2) the many goals he hopes to achieve
- (3) the superiority he feels when he sees others' achievements
- (4) the variety of things that people value

[Question ID = 101][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_114_ENGLISH_Q101]

- 1. 1 [Option ID = 401]
- 2. 2 [Option ID = 402]
- 3. 3 [Option ID = 403]
- 4. 4 [Option ID = 404]

3) **Directions :** Read the following poem and answer the questions that follow :

Some glory in their birth, some in their skill,
Some in their wealth, some in their bodies' force,
Some in their garments, though new-fangled ill,
Some in their hawks and hounds, some in their horses. ____ 4
And every humour hath his adjunct pleasure;
Wherein it finds a joy above the rest;
But these particulars are not my measure;
All these I better in one general best. ____ 8
Thy love is better than high birth to me,
Richer than wealth, prouder than garments' cost,
Of more delight than hawks or horses be;
And having thee, of all men's pride I boast. ____ 12
Wretched in this alone, that thou mayst take;
All this away, and me most wretched make. ____ 14

Which of the following lines suggest a change in the poet's attitude ?

- (1) Line 5
- (2) Line 7
- (3) Line 11
- (4) Line 12

[Question ID = 102][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_114_ENGLISH_Q102]

- 1. 1 [Option ID = 405]
- 2. 2 [Option ID = 406]
- 3. 3 [Option ID = 407]
- 4. 4 [Option ID = 408]

4) **Directions :** Read the following poem and answer the questions that follow :

Some glory in their birth, some in their skill,
Some in their wealth, some in their bodies' force,
Some in their garments, though new-fangled ill,
Some in their hawks and hounds, some in their horses. ____ 4
And every humour hath his adjunct pleasure;
Wherein it finds a joy above the rest;
But these particulars are not my measure;
All these I better in one general best. ____ 8
Thy love is better than high birth to me,
Richer than wealth, prouder than garments' cost,
Of more delight than hawks or horses be;
And having thee, of all men's pride I boast. ____ 12
Wretched in this alone, that thou mayst take;
All this away, and me most wretched make. ____ 14

Lines 5 and 6 suggest that :

- (1) each person finds his own unique happiness
- (2) each person has his own peculiar trait
- (3) one can find laughter in most situations
- (4) one must tolerate others in order to be content

[Question ID = 103][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_114_ENGLISH_Q103]

- 1. 1 [Option ID = 409]
- 2. 2 [Option ID = 410]
- 3. 3 [Option ID = 411]
- 4. 4 [Option ID = 412]

5) **Directions :** Read the following poem and answer the questions that follow :

Some glory in their birth, some in their skill,
Some in their wealth, some in their bodies' force,
Some in their garments, though new-fangled ill,
Some in their hawks and hounds, some in their horses. ____ 4
And every humour hath his adjunct pleasure;
Wherein it finds a joy above the rest;
But these particulars are not my measure;
All these I better in one general best. ____ 8
Thy love is better than high birth to me,
Richer than wealth, prouder than garments' cost,
Of more delight than hawks or horses be;
And having thee, of all men's pride I boast. ____ 12
Wretched in this alone, that thou mayst take;
All this away, and me most wretched make. ____ 14

Identify the type of this poem.

- (1) Ballad
- (2) Ode
- (3) Sonnet
- (4) Free Verse

[Question ID = 104][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_114_ENGLISH_Q104]

- 1. 1 [Option ID = 413]
- 2. 2 [Option ID = 414]
- 3. 3 [Option ID = 415]
- 4. 4 [Option ID = 416]

6) **Directions :** Read the following poem and answer the questions that follow :

Some glory in their birth, some in their skill,
Some in their wealth, some in their bodies' force,
Some in their garments, though new-fangled ill,
Some in their hawks and hounds, some in their horses. ____ 4
And every humour hath his adjunct pleasure;
Wherein it finds a joy above the rest;
But these particulars are not my measure;
All these I better in one general best. ____ 8
Thy love is better than high birth to me,
Richer than wealth, prouder than garments' cost,
Of more delight than hawks or horses be;
And having thee, of all men's pride I boast. ____ 12
Wretched in this alone, that thou mayst take;
All this away, and me most wretched make. ____ 14

Humour in line 5 means the same as :

- (1) leisure time
- (2) temperament
- (3) happiness
- (4) immunity

[Question ID = 105][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_114_ENGLISH_Q105]

- 1. 1 [Option ID = 417]
- 2. 2 [Option ID = 418]
- 3. 3 [Option ID = 419]
- 4. 4 [Option ID = 420]

Topic:- ENG_Q106-120_L1_P1_CTET

1) Books without words or a few words that help in increasing the child's visual thinking and observation skills are referred to as :

- (1) Picture books
- (2) Thesaurus
- (3) Myths and legends
- (4) Realia

[Question ID = 106][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_114_ENGLISH_Q106]

- 1. 1 [Option ID = 421]
- 2. 2 [Option ID = 422]
- 3. 3 [Option ID = 423]
- 4. 4 [Option ID = 424]

2) _____ refers to a neurological disorder that causes cognitive impairment where the learner is unable to read and interpret letters or words, gets confused with the same shapes and sounds.

- (1) Learning disability
- (2) Learning preference
- (3) Learning style
- (4) Learning difference

[Question ID = 107][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_114_ENGLISH_Q107]

- 1. 1 [Option ID = 425]
- 2. 2 [Option ID = 426]
- 3. 3 [Option ID = 427]
- 4. 4 [Option ID = 428]

3) A good teaching-learning material (TLM) can :

- (1) facilitate the teacher to learn a language.
- (2) help the learners acquire a language.
- (3) facilitate the teaching-learning process.
- (4) be a source of entertainment.

[Question ID = 108][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_114_ENGLISH_Q108]

- 1. 1 [Option ID = 429]
- 2. 2 [Option ID = 430]
- 3. 3 [Option ID = 431]
- 4. 4 [Option ID = 432]

4) Teaching aids which are centered around certain skills such as reading, listening and pronunciation, etc. are specifically called :

- (1) Skill-based teaching aids
- (2) Audio-lingual teaching aids
- (3) Knowledge development teaching aids
- (4) Classroom teaching aids

[Question ID = 109][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_114_ENGLISH_Q109]

- 1. 1 [Option ID = 433]
- 2. 2 [Option ID = 434]
- 3. 3 [Option ID = 435]
- 4. 4 [Option ID = 436]

5) _____ error is commonly seen in children when they cannot pronounce certain vowels or constants. This affects the phonetic level where they speak hurriedly and find difficulty in saying particular syllables.

- (1) Articulation
- (2) Spelling
- (3) Lexical
- (4) Cultural

[Question ID = 110][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_114_ENGLISH_Q110]

- 1. 1 [Option ID = 437]
- 2. 2 [Option ID = 438]
- 3. 3 [Option ID = 439]
- 4. 4 [Option ID = 440]

6) A teacher uses coins, maps, tickets, etc. from her home to the classroom as teaching aid. This teaching-learning material is called :

- (1) Home objects
- (2) Realia
- (3) Teaching material
- (4) Classroom material

[Question ID = 111][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_114_ENGLISH_Q111]

- 1. 1 [Option ID = 441]
- 2. 2 [Option ID = 442]
- 3. 3 [Option ID = 443]
- 4. 4 [Option ID = 444]

7) Students who can make mistakes in spelling like omitting letters in words seem to have :

- (1) Locomotor disability
- (2) Structural disability
- (3) Speech impairment
- (4) Learning disability

[Question ID = 112][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_114_ENGLISH_Q112]

- 1. 1 [Option ID = 445]
- 2. 2 [Option ID = 446]
- 3. 3 [Option ID = 447]
- 4. 4 [Option ID = 448]

8) A teacher finds one of the students consistently making an error while speaking or writing, for example, 'since you are struggling' whereas the sentence should have been 'what should be done if you are struggling'. This type of error is

- (1) Lexical error
- (2) Spelling error
- (3) Structural error
- (4) Phonetic error

[Question ID = 113][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_114_ENGLISH_Q113]

- 1. 1 [Option ID = 449]
- 2. 2 [Option ID = 450]
- 3. 3 [Option ID = 451]
- 4. 4 [Option ID = 452]

9) What can be used as props for dialogues to teach new lexical or structural items ?

- (1) Textbooks
- (2) Thesaurus
- (3) Dictionary
- (4) Realia

[Question ID = 114][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_114_ENGLISH_Q114]

- 1. 1 [Option ID = 453]
- 2. 2 [Option ID = 454]
- 3. 3 [Option ID = 455]
- 4. 4 [Option ID = 456]

10) Which one of the following is **not** a form of literature for children ?

- (1) Picture books
- (2) Thesaurus
- (3) Myths and legends
- (4) Tales of heroes of history

[Question ID = 115][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_114_ENGLISH_Q115]

- 1. 1 [Option ID = 457]
- 2. 2 [Option ID = 458]
- 3. 3 [Option ID = 459]
- 4. 4 [Option ID = 460]

11) Some criteria for the selection of language items should involve

- (1) enough worksheet for practice
- (2) everyday vocabulary and sentences
- (3) their learnability, coverage and teachability
- (4) a focus on language rules

[Question ID = 116][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_114_ENGLISH_Q116]

- 1. 1 [Option ID = 461]
- 2. 2 [Option ID = 462]
- 3. 3 [Option ID = 463]
- 4. 4 [Option ID = 464]

12) Egocentrism or 'egocentric speech' of a child means he/she :

- (1) assumes that other people see, hear and feel exactly the same as the child.
- (2) other people do not pay as much attention on the task as the child.
- (3) assumes that other people are disinterested, other than the child.
- (4) other people pay more attention on the task than the child.

[Question ID = 117][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_114_ENGLISH_Q117]

- 1. 1 [Option ID = 465]
- 2. 2 [Option ID = 466]
- 3. 3 [Option ID = 467]
- 4. 4 [Option ID = 468]

13) Chomsky proposed that humans are equipped with _____ that enables a child to acquire and produce language.

- (1) Language Acquisition Device
- (2) Universal Grammar
- (3) Comprehensible Input Device
- (4) Communicative Competence

[Question ID = 118][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_114_ENGLISH_Q118]

- 1. 1 [Option ID = 469]
- 2. 2 [Option ID = 470]
- 3. 3 [Option ID = 471]
- 4. 4 [Option ID = 472]

14) Remedial teaching is a :

- (1) Preparation for teaching
- (2) Random process
- (3) Teaching program for primary teachers
- (4) Systematic process

[Question ID = 119][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_114_ENGLISH_Q119]

- 1. 1 [Option ID = 473]
- 2. 2 [Option ID = 474]
- 3. 3 [Option ID = 475]
- 4. 4 [Option ID = 476]

15) A twelve-year-old child enjoys using puns. This enjoyment indicates that she has :

- (1) Metalinguistic awareness
- (2) Semantic slanting
- (3) Deductive reasoning
- (4) Mental blocks

[Question ID = 120][Question Description = CTET_P1_PART_4_L1_SET_114_ENGLISH_Q120]

- 1. 1 [Option ID = 477]
- 2. 2 [Option ID = 478]
- 3. 3 [Option ID = 479]
- 4. 4 [Option ID = 480]

Topic:- Sanskrit_Q121-128_L2_P1_CTET

1) निर्देशः : अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा तदाधारितप्रश्नानां विकल्पात्मकोत्तरेषु उचिततमम् उत्तरं चिनुत ।

‘अस्ति मगधदेशे फुल्लोत्पलाभिधानं सरः । तत्र चिरं संकटविकटनामानौ हंसौ निवसतः । तयोर्मित्रं कम्बुग्रीवनामा कूर्मश्च प्रतिवसति । अथैकदा आखेटकैरागत्य तत्रोक्तम् — ‘तदत्रास्माभिरद्योषित्वा प्रातर्मत्स्यकूर्मादयो व्यापादयितव्याः ।’ तदाकर्ण्य कूर्मो हंसावाह — ‘सुहृदौ ! श्रुतोऽयं धीवरालापः; अधुना किं मया कर्तव्यम् ? ।’ हंसावाहतुः — ‘ज्ञायताम् । पुनस्तावत्प्रातर्यदुचितं तत्कर्तव्यम् ।’ कूर्मो ब्रूते — ‘मैवम् । यतो दृष्टव्यतिकरोऽहमत्र । तथाचोक्तम् — अनागतविधाता तथा च प्रत्युत्पन्नमतिः द्वावेतौ सुखेन आसाते यद्भविष्यो विनश्यति । तावाहतुः — कथमेतत् ? कूर्म कथयति ‘पुरास्मिन्नेव सरस्येवंविधेषु आखेटकेषूपस्थितेषु मत्स्यत्रयेणालोचितम् । तत्रानागतविधाता नामैको मत्स्यः । तेनालोचितम् — ‘अहं तावज्जलाशयान्तरं गच्छामि’ इत्युक्त्वा हृदान्तरं गतः । अपरेण प्रत्युत्पन्नमतिनाम्ना मत्स्येनाभिहितम् — ‘भविष्यदर्थे प्रमाणाभावात् कुत्र मया गन्तव्यम् ? तदुत्पन्ने यथाकार्यं तदनुष्ठेयम् । यद्भविष्येणोक्तम् — यद् अभावि न तद्भावि, भावि चेत् तद् अन्यथा न भवति । ततः प्रातर्जलेन बद्धः प्रत्युत्पन्नमतिर्मृतवदात्मानं संदर्श्य स्थितः । ततो जालादपसारितो यथाशक्त्युत्प्लुत्य गभीरं नीरं प्रविष्टः । यद्भविष्यश्च आखेटकैः प्राप्तो व्यापादितः । अतोऽहं ब्रवीमि — “अनागतविधाता” इत्यादि ॥ तद्यथाहमन्यहदं प्राप्नोमि तथा क्रियताम् ।’ हंसावाहतुः — ‘जलाशयान्तरे प्राप्ते तव कुशलम्, स्थले गच्छतस्ते को विधिः ?’ कूर्म आह — ‘यथाऽहं भवद्भ्यां सहाकाशवर्त्मना यामि तथा विधीयताम् ।’ हंसौ ब्रूतः — ‘कथमुपायः संभवति ?’ । कच्छपो वदति — ‘युवाभ्यां चञ्चुधृतं काष्ठखण्डमेकं मया मुखेनावलम्ब्य गन्तव्यम् । युवयोः पक्षबलेन मयापि सुखेन गन्तव्यम् ।’

अस्मिन् गद्यांशे कूर्मस्य पर्यायवाची कोऽन्य शब्दः ?

(1) सर्पः

(2) कच्छपः

(3) शूकरः

(4) मत्स्यः

[Question ID = 301][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_114_SANSKRIT_Q121]

1. 1 [Option ID = 1201]
2. 2 [Option ID = 1202]
3. 3 [Option ID = 1203]
4. 4 [Option ID = 1204]

2) निर्देशः : अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा तदाधारितप्रश्नानां विकल्पात्मकोत्तरेषु उचिततमम् उत्तरं चिनुत ।

‘अस्ति मगधदेशे फुल्लोत्पलाभिधानं सरः । तत्र चिरं संकटविकटनामानौ हंसौ निवसतः । तयोर्मित्रं कम्बुग्रीवनामा कूर्मश्च प्रतिवसति । अथैकदा आखेटकैरागत्य तत्रोक्तम् — ‘तदत्रास्माभिरद्योषित्वा प्रातर्मत्स्यकूर्मादयो व्यापादयितव्याः ।’ तदाकर्ण्य कूर्मो हंसावाह — ‘सुहृदौ ! श्रुतोऽयं धीवरालापः; अधुना किं मया कर्तव्यम् ? ।’ हंसावाहतुः — ‘ज्ञायताम् । पुनस्तावत्प्रातर्यदुचितं तत्कर्तव्यम् ।’ कूर्मो ब्रूते — ‘मैवम् । यतो दृष्टव्यतिकरोऽहमत्र । तथाचोक्तम् — अनागतविधाता तथा च प्रत्युत्पन्नमतिः द्वावेतौ सुखेन आसाते यद्भविष्यो विनश्यति । तावाहतुः — कथमेतत् ? कूर्म कथयति ‘पुरास्मिन्नेव सरस्येवंविधेषु आखेटकेषूपस्थितेषु मत्स्यत्रयेणालोचितम् । तत्रानागतविधाता नामैको मत्स्यः । तेनालोचितम् — ‘अहं तावज्जलाशयान्तरं गच्छामि’ इत्युक्त्वा हृदान्तरं गतः । अपरेण प्रत्युत्पन्नमतिनाम्ना मत्स्येनाभिहितम् — ‘भविष्यदर्थे प्रमाणाभावात् कुत्र मया गन्तव्यम् ? तदुत्पन्ने यथाकार्यं तदनुष्ठेयम् । यद्भविष्येणोक्तम् — यद् अभावि न तद्भावि, भावि चेत् तद् अन्यथा न भवति । ततः प्रातर्जलेन बद्धः प्रत्युत्पन्नमतिर्मृतवदात्मानं संदर्श्य स्थितः । ततो जालादपसारितो यथाशक्त्युत्प्लुत्य गभीरं नीरं प्रविष्टः । यद्भविष्यश्च आखेटकैः प्राप्तो व्यापादितः । अतोऽहं ब्रवीमि — “अनागतविधाता” इत्यादि ॥ तद्यथाहमन्यहदं प्राप्नोमि तथा क्रियताम् ।’ हंसावाहतुः — ‘जलाशयान्तरे प्राप्ते तव कुशलम्, स्थले गच्छतस्ते को विधिः ?’ कूर्म आह — ‘यथाऽहं भवद्भ्यां सहाकाशवर्त्मना यामि तथा विधीयताम् ।’ हंसौ ब्रूतः — ‘कथमुपायः संभवति ?’ । कच्छपो वदति — ‘युवाभ्यां चञ्चुधृतं काष्ठखण्डमेकं मया मुखेनावलम्ब्य गन्तव्यम् । युवयोः पक्षबलेन मयापि सुखेन गन्तव्यम् ।’

अनागतविधाता इति कस्य संज्ञा अस्ति ?

- (1) सिंहस्य
- (2) हंसस्य
- (3) कूर्मस्य
- (4) मत्स्यस्य

[Question ID = 302][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_114_SANSKRIT_Q122]

1. 1 [Option ID = 1205]
2. 2 [Option ID = 1206]
3. 3 [Option ID = 1207]
4. 4 [Option ID = 1208]

3) **निर्देशः** : अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा तदाधारितप्रश्नानां विकल्पात्मकोत्तरेषु उचिततमम् उत्तरं चिनुत ।

‘अस्ति मगधदेशे फुल्लोत्पलाभिधानं सरः । तत्र चिरं संकटविकटनामानौ हंसौ निवसतः । तयोर्मित्रं कम्बुग्रीवनामा कूर्मश्च प्रतिवसति । अथैकदा आखेटकैरागत्य तत्रोक्तम् — ‘तदत्रास्माभिरद्योषित्वा प्रातर्मत्स्यकूर्मादयो व्यापादयितव्याः ।’ तदाकर्ण्य कूर्मो हंसावाह — ‘सुहृदौ ! श्रुतोऽयं धीवरालापः; अधुना किं मया कर्तव्यम् ? ।’ हंसावाहतुः — ‘ज्ञायताम् । पुनस्तावत्प्रातर्यदुचितं तत्कर्तव्यम् ।’ कूर्मो ब्रूते — ‘मैवम् । यतो दृष्टव्यतिकरोऽहमत्र । तथाचोक्तम् — अनागतविधाता तथा च प्रत्युत्पन्नमतिः द्वावेतौ सुखेन आसाते यद्भविष्यो विनश्यति । तावाहतुः — कथमेतत् ? कूर्म कथयति ‘पुरास्मिन्नेव सरस्येवंविधेषु आखेटकेषूपस्थितेषु मत्स्यत्रयेणालोचितम् । तत्रानागतविधाता नामैको मत्स्यः । तेनालोचितम् — ‘अहं तावज्जलाशयान्तरं गच्छामि’ इत्युक्त्वा हृदान्तरं गतः । अपरेण प्रत्युत्पन्नमतिनाम्ना मत्स्येनाभिहितम् — ‘भविष्यदर्थे प्रमाणाभावात् कुत्र मया गन्तव्यम् ? तदुत्पन्ने यथाकार्यं तदनुष्ठेयम् । यद्भविष्येणोक्तम् — यद् अभावि न तद्भावि, भावि चेत् तद् अन्यथा न भवति । ततः प्रातर्जलेन बद्धः प्रत्युत्पन्नमतिर्मृतवदात्मानं संदर्श्य स्थितः । ततो जालादपसारितो यथाशक्त्युत्प्लुत्य गभीरं नीरं प्रविष्टः । यद्भविष्यश्च आखेटकैः प्राप्तो व्यापादितः । अतोऽहं ब्रवीमि — “अनागतविधाता” इत्यादि ॥ तद्यथाहमन्यहदं प्राप्नोमि तथा क्रियताम् ।’ हंसावाहतुः — ‘जलाशयान्तरे प्राप्ते तव कुशलम्, स्थले गच्छतस्ते को विधिः ?’ कूर्म आह — ‘यथाऽहं भवद्भ्यां सहाकाशवर्त्मना यामि तथा विधीयताम् ।’ हंसौ ब्रूतः — ‘कथमुपायः संभवति ?’ । कच्छपो वदति — ‘युवाभ्यां चञ्चुधृतं काष्ठखण्डमेकं मया मुखेनावलम्ब्य गन्तव्यम् । युवयोः पक्षबलेन मयापि सुखेन गन्तव्यम् ।’

“यद्भविष्य” इत्यसौ केन व्यापादितः ?

(1) सर्पैः

(2) आखेटकैः

(3) शृगालैः

(4) वृकैः

[Question ID = 303][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_114_SANSKRIT_Q123]

1. 1 [Option ID = 1209]
2. 2 [Option ID = 1210]
3. 3 [Option ID = 1211]
4. 4 [Option ID = 1212]

4) निर्देशः : अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा तदाधारितप्रश्नानां विकल्पात्मकोत्तरेषु उचिततमम् उत्तरं चिनुत ।

‘अस्ति मगधदेशे फुल्लोत्पलाभिधानं सरः । तत्र चिरं संकटविकटनामानौ हंसौ निवसतः । तयोर्मित्रं कम्बुग्रीवनामा कूर्मश्च प्रतिवसति । अथैकदा आखेटकैरागत्य तत्रोक्तम् — ‘तदत्रास्माभिरद्योषित्वा प्रातर्मत्स्यकूर्मादयो व्यापादयितव्याः ।’ तदाकर्ण्य कूर्मो हंसावाह — ‘सुहृदौ ! श्रुतोऽयं धीवरालापः; अधुना किं मया कर्तव्यम् ? ।’ हंसावाहतुः — ‘ज्ञायताम् । पुनस्तावत्प्रातर्यदुचितं तत्कर्तव्यम् ।’ कूर्मो ब्रूते — ‘मैवम् । यतो दृष्टव्यतिकरोऽहमत्र । तथाचोक्तम् — अनागतविधाता तथा च प्रत्युत्पन्नमतिः द्वावेतौ सुखेन आसाते यद्भविष्यो विनश्यति । तावाहतुः — कथमेतत् ? कूर्म कथयति ‘पुरास्मिन्नेव सरस्येवंविधेषु आखेटकेषूपस्थितेषु मत्स्यत्रयेणालोचितम् । तत्रानागतविधाता नामैको मत्स्यः । तेनालोचितम् — ‘अहं तावज्जलाशयान्तरं गच्छामि’ इत्युक्त्वा हृदान्तरं गतः । अपरेण प्रत्युत्पन्नमतिनाम्ना मत्स्येनाभिहितम् — ‘भविष्यदर्थे प्रमाणाभावात् कुत्र मया गन्तव्यम् ? तदुत्पन्ने यथाकार्यं तदनुष्ठेयम् । यद्भविष्येणोक्तम् — यद् अभावि न तद्भावि, भावि चेत् तद् अन्यथा न भवति । ततः प्रातर्जलेन बद्धः प्रत्युत्पन्नमतिर्मृतवदात्मानं संदर्श्य स्थितः । ततो जालादपसारितो यथाशक्त्युत्प्लुत्य गभीरं नीरं प्रविष्टः । यद्भविष्यश्च आखेटकैः प्राप्तो व्यापादितः । अतोऽहं ब्रवीमि — “अनागतविधाता” इत्यादि ॥ तद्यथाहमन्यहदं प्राप्नोमि तथा क्रियताम् ।’ हंसावाहतुः — ‘जलाशयान्तरे प्राप्ते तव कुशलम्, स्थले गच्छतस्ते को विधिः ?’ कूर्म आह — ‘यथाऽहं भवद्भ्यां सहाकाशवर्त्मना यामि तथा विधीयताम् ।’ हंसौ ब्रूतः — ‘कथमुपायः संभवति ?’ । कच्छपो वदति — ‘युवाभ्यां चञ्चुधृतं काष्ठखण्डमेकं मया मुखेनावलम्ब्य गन्तव्यम् । युवयोः पक्षबलेन मयापि सुखेन गन्तव्यम् ।’

‘यथाऽहं भवद्भ्यां सहाकाशवर्त्मना’ इत्यत्र ‘वर्त्मना’ इत्यस्य कोऽर्थः ?

(1) शकटिकया

(2) मार्गेण

(3) वाहनेन

(4) साधनेन

[Question ID = 304][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_114_SANSKRIT_Q124]

1. 1 [Option ID = 1213]
2. 2 [Option ID = 1214]
3. 3 [Option ID = 1215]
4. 4 [Option ID = 1216]

5) निर्देशः : अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा तदाधारितप्रश्नानां विकल्पात्मकोत्तरेषु उचिततमम् उत्तरं चिनुत ।

‘अस्ति मगधदेशे फुल्लोत्पलाभिधानं सरः । तत्र चिरं संकटविकटनामानौ हंसौ निवसतः । तयोर्मित्रं कम्बुग्रीवनामा कूर्मश्च प्रतिवसति । अथैकदा आखेटकैरागत्य तत्रोक्तम् — ‘तदत्रास्माभिरद्योषित्वा प्रातर्मत्स्यकूर्मादयो व्यापादयितव्याः ।’ तदाकर्ण्य कूर्मो हंसावाह — ‘सुहृदौ ! श्रुतोऽयं धीवरालापः; अधुना किं मया कर्तव्यम् ? ।’ हंसावाहतुः — ‘ज्ञायताम् । पुनस्तावत्प्रातर्यदुचितं तत्कर्तव्यम् ।’ कूर्मो ब्रूते — ‘मैवम् । यतो दृष्टव्यतिकरोऽहमत्र । तथाचोक्तम् — अनागतविधाता तथा च प्रत्युत्पन्नमतिः द्वावेतौ सुखेन आसाते यद्भविष्यो विनश्यति । तावाहतुः — कथमेतत् ? कूर्म कथयति ‘पुरास्मिन्नेव सरस्येवंविधेषु आखेटकेषूपस्थितेषु मत्स्यत्रयेणालोचितम् । तत्रानागतविधाता नामैको मत्स्यः । तेनालोचितम् — ‘अहं तावज्जलाशयान्तरं गच्छामि’ इत्युक्त्वा हृदान्तरं गतः । अपरेण प्रत्युत्पन्नमतिनाम्ना मत्स्येनाभिहितम् — ‘भविष्यदर्थे प्रमाणाभावात् कुत्र मया गन्तव्यम् ? तदुत्पन्ने यथाकार्यं तदनुष्ठेयम् । यद्भविष्येणोक्तम् — यद् अभावि न तद्भावि, भावि चेत् तद् अन्यथा न भवति । ततः प्रातर्जलेन बद्धः प्रत्युत्पन्नमतिर्मृतवदात्मानं संदर्श्य स्थितः । ततो जालादपसारितो यथाशक्त्युत्प्लुत्य गभीरं नीरं प्रविष्टः । यद्भविष्यश्च आखेटकैः प्राप्तो व्यापादितः । अतोऽहं ब्रवीमि — “अनागतविधाता” इत्यादि ॥ तद्यथाहमन्यहदं प्राप्नोमि तथा क्रियताम् ।’ हंसावाहतुः — ‘जलाशयान्तरे प्राप्ते तव कुशलम्, स्थले गच्छतस्ते को विधिः ?’ कूर्म आह — ‘यथाऽहं भवद्भ्यां सहाकाशवर्त्मना यामि तथा विधीयताम् ।’ हंसौ ब्रूतः — ‘कथमुपायः संभवति ?’ । कच्छपो वदति — ‘युवाभ्यां चञ्चुधृतं काष्ठखण्डमेकं मया मुखेनावलम्ब्य गन्तव्यम् । युवयोः पक्षबलेन मयापि सुखेन गन्तव्यम् ।’

सखि वाचको मित्रशब्दः कस्मिँल्लिङ्गे भवति ? ‘तयोर्मित्रं कम्बुग्रीवनामा’ इति प्रसङ्गमाधिकृत्य उत्तरं लिखत

(1) नपुंसकलिङ्गे

(2) पुल्लिङ्गे

(3) स्त्रीलिङ्गे

(4) विशेषणवाचकः शब्द

[Question ID = 305][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_114_SANSKRIT_Q125]

1. 1 [Option ID = 1217]
2. 2 [Option ID = 1218]
3. 3 [Option ID = 1219]
4. 4 [Option ID = 1220]

6) निर्देशः : अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा तदाधारितप्रश्नानां विकल्पात्मकोत्तरेषु उचिततमम् उत्तरं चिनुत ।

‘अस्ति मगधदेशे फुल्लोत्पलाभिधानं सरः । तत्र चिरं संकटविकटनामानौ हंसौ निवसतः । तयोर्मित्रं कम्बुग्रीवनामा कूर्मश्च प्रतिवसति । अथैकदा आखेटकैरागत्य तत्रोक्तम् — ‘तदत्रास्माभिरद्योषित्वा प्रातर्मत्स्यकूर्मादयो व्यापादयितव्याः ।’ तदाकर्ण्य कूर्मो हंसावाह — ‘सुहृदौ ! श्रुतोऽयं धीवरालापः; अधुना किं मया कर्तव्यम् ? ।’ हंसावाहतुः — ‘ज्ञायताम् । पुनस्तावत्प्रातर्यदुचितं तत्कर्तव्यम् ।’ कूर्मो ब्रूते — ‘मैवम् । यतो दृष्टव्यतिकरोऽहमत्र । तथाचोक्तम् — अनागतविधाता तथा च प्रत्युत्पन्नमतिः द्वावेतौ सुखेन आसाते यद्भविष्यो विनश्यति । तावाहतुः — कथमेतत् ? कूर्म कथयति ‘पुरास्मिन्नेव सरस्येवंविधेषु आखेटकेषूपस्थितेषु मत्स्यत्रयेणालोचितम् । तत्रानागतविधाता नामैको मत्स्यः । तेनालोचितम् — ‘अहं तावज्जलाशयान्तरं गच्छामि’ इत्युक्त्वा हृदान्तरं गतः । अपरेण प्रत्युत्पन्नमतिनाम्ना मत्स्येनाभिहितम् — ‘भविष्यदर्थे प्रमाणाभावात् कुत्र मया गन्तव्यम् ? तदुत्पन्ने यथाकार्यं तदनुष्ठेयम् । यद्भविष्येणोक्तम् — यद् अभावि न तद्भावि, भावि चेत् तद् अन्यथा न भवति । ततः प्रातर्जलेन बद्धः प्रत्युत्पन्नमतिर्मृतवदात्मानं संदर्श्य स्थितः । ततो जालादपसारितो यथाशक्त्युत्प्लुत्य गभीरं नीरं प्रविष्टः । यद्भविष्यश्च आखेटकैः प्राप्तो व्यापादितः । अतोऽहं ब्रवीमि — “अनागतविधाता” इत्यादि ॥ तद्यथाहमन्यहदं प्राप्नोमि तथा क्रियताम् ।’ हंसावाहतुः — ‘जलाशयान्तरे प्राप्ते तव कुशलम्, स्थले गच्छतस्ते को विधिः ?’ कूर्म आह — ‘यथाऽहं भवद्भ्यां सहाकाशवर्त्मना यामि तथा विधीयताम् ।’ हंसौ ब्रूतः — ‘कथमुपायः संभवति ?’ । कच्छपो वदति — ‘युवाभ्यां चञ्चुधृतं काष्ठखण्डमेकं मया मुखेनावलम्ब्य गन्तव्यम् । युवयोः पक्षबलेन मयापि सुखेन गन्तव्यम् ।’

‘अथैकदा आखेटकैरागत्य तत्रोक्तम्’ इत्यत्र ‘उक्तम्’ इत्यस्य निष्पत्तिरस्ति

(1) उक्त + सु

(2) उक् + त

(3) उच् + क्त

(4) वच् + क्त

[Question ID = 306][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_114_SANSKRIT_Q126]

1. 1 [Option ID = 1221]
2. 2 [Option ID = 1222]
3. 3 [Option ID = 1223]
4. 4 [Option ID = 1224]

7) निर्देशः : अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा तदाधारितप्रश्नानां विकल्पात्मकोत्तरेषु उचिततमम् उत्तरं चिनुत ।

‘अस्ति मगधदेशे फुल्लोत्पलाभिधानं सरः । तत्र चिरं संकटविकटनामानौ हंसौ निवसतः । तयोर्मित्रं कम्बुग्रीवनामा कूर्मश्च प्रतिवसति । अथैकदा आखेटकैरागत्य तत्रोक्तम् — ‘तदत्रास्माभिरद्योषित्वा प्रातर्मत्स्यकूर्मादयो व्यापादयितव्याः ।’ तदाकर्ण्य कूर्मो हंसावाह — ‘सुहृदौ ! श्रुतोऽयं धीवरालापः; अधुना किं मया कर्तव्यम् ? ।’ हंसावाहतुः — ‘ज्ञायताम् । पुनस्तावत्प्रातर्यदुचितं तत्कर्तव्यम् ।’ कूर्मो ब्रूते — ‘मैवम् । यतो दृष्टव्यतिकरोऽहमत्र । तथाचोक्तम् — अनागतविधाता तथा च प्रत्युत्पन्नमतिः द्वावेतौ सुखेन आसाते यद्भविष्यो विनश्यति । तावाहतुः — कथमेतत् ? कूर्म कथयति ‘पुरास्मिन्नेव सरस्येवंविधेषु आखेटकेषूपस्थितेषु मत्स्यत्रयेणालोचितम् । तत्रानागतविधाता नामैको मत्स्यः । तेनालोचितम् — ‘अहं तावज्जलाशयान्तरं गच्छामि’ इत्युक्त्वा हृदान्तरं गतः । अपरेण प्रत्युत्पन्नमतिनाम्ना मत्स्येनाभिहितम् — ‘भविष्यदर्थे प्रमाणाभावात् कुत्र मया गन्तव्यम् ? तदुत्पन्ने यथाकार्यं तदनुष्ठेयम् । यद्भविष्येणोक्तम् — यद् अभावि न तद्भावि, भावि चेत् तद् अन्यथा न भवति । ततः प्रातर्जलेन बद्धः प्रत्युत्पन्नमतिर्मृतवदात्मानं संदर्श्य स्थितः । ततो जालादपसारितो यथाशक्त्युत्प्लुत्य गभीरं नीरं प्रविष्टः । यद्भविष्यश्च आखेटकैः प्राप्तो व्यापादितः । अतोऽहं ब्रवीमि — “अनागतविधाता” इत्यादि ॥ तद्यथाहमन्यहदं प्राप्नोमि तथा क्रियताम् ।’ हंसावाहतुः — ‘जलाशयान्तरे प्राप्ते तव कुशलम्, स्थले गच्छतस्ते को विधिः ?’ कूर्म आह — ‘यथाऽहं भवद्भ्यां सहाकाशवर्त्मना यामि तथा विधीयताम् ।’ हंसौ ब्रूतः — ‘कथमुपायः संभवति ?’ । कच्छपो वदति — ‘युवाभ्यां चञ्चुधृतं काष्ठखण्डमेकं मया मुखेनावलम्ब्य गन्तव्यम् । युवयोः पक्षबलेन मयापि सुखेन गन्तव्यम् ।’

“श्रुतोऽयं धीवरालापः” इत्यत्र ‘आलापः’ इत्यस्य निष्पत्तिरस्ति

(1) आ + लप् + यत्

(2) आ + लप् + क्यप्

(3) आ + लप् + ण्यत्

(4) आ + लप् + घञ्

[Question ID = 307][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_114_SANSKRIT_Q127]

1. 1 [Option ID = 1225]
2. 2 [Option ID = 1226]
3. 3 [Option ID = 1227]
4. 4 [Option ID = 1228]

8) **निर्देशः** : अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा तदाधारितप्रश्नानां विकल्पात्मकोत्तरेषु उचिततमम् उत्तरं चिनुत ।

‘अस्ति मगधदेशे फुल्लोत्पलाभिधानं सरः । तत्र चिरं संकटविकटनामानौ हंसौ निवसतः । तयोर्मित्रं कम्बुग्रीवनामा कूर्मश्च प्रतिवसति । अथैकदा आखेटकैरागत्य तत्रोक्तम् — ‘तदत्रास्माभिरद्योषित्वा प्रातर्मत्स्यकूर्मादयो व्यापादयितव्याः ।’ तदाकर्ण्य कूर्मो हंसावाह — ‘सुहृदौ ! श्रुतोऽयं धीवरालापः; अधुना किं मया कर्तव्यम् ? ।’ हंसावाहतुः — ‘ज्ञायताम् । पुनस्तावत्प्रातर्यदुचितं तत्कर्तव्यम् ।’ कूर्मो ब्रूते — ‘मैवम् । यतो दृष्टव्यतिकरोऽहमत्र । तथाचोक्तम् — अनागतविधाता तथा च प्रत्युत्पन्नमतिः द्वावेतौ सुखेन आसाते यद्भविष्यो विनश्यति । तावाहतुः — कथमेतत् ? कूर्म कथयति ‘पुरास्मिन्नेव सरस्येवंविधेषु आखेटकेषूपस्थितेषु मत्स्यत्रयेणालोचितम् । तत्रानागतविधाता नामैको मत्स्यः । तेनालोचितम् — ‘अहं तावज्जलाशयान्तरं गच्छामि’ इत्युक्त्वा हृदान्तरं गतः । अपरेण प्रत्युत्पन्नमतिनाम्ना मत्स्येनाभिहितम् — ‘भविष्यदर्थे प्रमाणाभावात् कुत्र मया गन्तव्यम् ? तदुत्पन्ने यथाकार्यं तदनुष्ठेयम् । यद्भविष्येणोक्तम् — यद् अभावि न तद्भावि, भावि चेत् तद् अन्यथा न भवति । ततः प्रातर्जलेन बद्धः प्रत्युत्पन्नमतिर्मृतवदात्मानं संदर्श्य स्थितः । ततो जालादपसारितो यथाशक्त्युत्प्लुत्य गभीरं नीरं प्रविष्टः । यद्भविष्यश्च आखेटकैः प्राप्तो व्यापादितः । अतोऽहं ब्रवीमि — “अनागतविधाता” इत्यादि ॥ तद्यथाहमन्यहदं प्राप्नोमि तथा क्रियताम् ।’ हंसावाहतुः — ‘जलाशयान्तरे प्राप्ते तव कुशलम्, स्थले गच्छतस्ते को विधिः ?’ कूर्म आह — ‘यथाऽहं भवद्भ्यां सहाकाशवर्त्मना यामि तथा विधीयताम् ।’ हंसौ ब्रूतः — ‘कथमुपायः संभवति ?’ । कच्छपो वदति — ‘युवाभ्यां चञ्चुधृतं काष्ठखण्डमेकं मया मुखेनावलम्ब्य गन्तव्यम् । युवयोः पक्षबलेन मयापि सुखेन गन्तव्यम् ।’

प्रस्तुत गद्यांशे ‘विकटः’ इति कस्य नाम ?

(1) तडागस्य

(2) मत्स्यस्य

(3) हंसस्य

(4) कच्छपस्य

[Question ID = 308][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_114_SANSKRIT_Q128]

1. 1 [Option ID = 1229]
2. 2 [Option ID = 1230]
3. 3 [Option ID = 1231]
4. 4 [Option ID = 1232]

Topic:- Sanskrit_Q129-135_L2_P1_CTET

1) **निर्देशः** : अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा तदाधारितप्रश्नानां विकल्पात्मकोत्तरेषु उचिततमम् उत्तरं चिनुत ।

सहसा न विदधीतक्रियाम् अविवेकपरमापदां पदं भवति । यः विचार्यकार्यं न करोति स मूढस्तथा तप्यते यथा विद्वान् नकुलं व्यापाद्य तप्यते । स आह कथमेतत् ? दूरदर्शी कथयति अस्ति देहल्याम् देवसिंहो नाम विद्वान् परं धनाभावात् विपन्नः । तस्य पत्नी प्रसूतबालापत्यस्य रक्षार्थं विद्वांसमवस्थाप्य स्नातुं गता । अथ विदुषे राज्ञः पार्वणश्राद्धं दातुमाह्वानमागतम् । तच्छ्रुत्वा विद्वान् सहजदारिद्र्यादचिन्तयत् — 'यदि सत्वरं न गच्छामि तदाऽन्यः कश्चिच्छ्रुत्वा श्राद्धं ग्रहीष्यति । यतः, — आदानस्य तथा च कर्तव्यस्य कर्मणः क्षिप्रमक्रियमाणस्य तस्य रसं कालः पिबति । किंतु बालकस्यात्र रक्षको नास्ति, तत्किं करोमि ? यातु, चिरकालपालितमिमं नकुलं पुत्रनिर्विशेषं बालकरक्षायां व्यवस्थाप्य गच्छामि ।' तथा कृत्वा गतः । ततस्तेन नकुलेन बालकसमीपमागच्छन् कृष्णसर्पो दृष्ट्वा व्यापाद्य कोपात्खण्डं खण्डं कृत्वा खादितः । ततोऽसौ नकुलो विद्वांसमायान्तमवलोक्य रक्तविलिप्तमुखपादः सत्वरमुपागम्य तच्चरणयोरुलूठ । ततः स तथाविधं तं दृष्ट्वा 'बालकोऽनेन खादितः' इत्यवधार्य नकुलं व्यापादितवान् । अनन्तरं यावदुपसृत्यापत्यं पश्यति स तावद्बालकः सुस्थः सर्पश्च व्यापादितस्तिष्ठति । ततस्तमुपकारकं नकुलं निरीक्ष्य भावितचेताः स परं विषादमगमत् ।

को तप्यते दुःखेन ?

(1) यः गुरुनवहेलयति

(2) यः अधार्मिको भवति

(3) यो न करोति अध्ययनम्

(4) यो विचार्य कार्यं न करोति

[Question ID = 309][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_114_SANSKRIT_Q129]

1. 1 [Option ID = 1233]
2. 2 [Option ID = 1234]
3. 3 [Option ID = 1235]
4. 4 [Option ID = 1236]

2) **निर्देशः** : अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा तदाधारितप्रश्नानां विकल्पात्मकोत्तरेषु उचिततमम् उत्तरं चिनुत ।

सहसा न विदधीतक्रियाम् अविवेकपरमापदां पदं भवति । यः विचार्यकार्यं न करोति स मूढस्तथा तप्यते यथा विद्वान् नकुलं व्यापाद्य तप्यते । स आह कथमेतत् ? दूरदर्शी कथयति अस्ति देहल्याम् देवसिंहो नाम विद्वान् परं धनाभावात् विपन्नः । तस्य पत्नी प्रसूतबालापत्यस्य रक्षार्थं विद्वांसमवस्थाप्य स्नातुं गता । अथ विदुषे राज्ञः पार्वणश्राद्धं दातुमाह्वानमागतम् । तच्छ्रुत्वा विद्वान् सहजदारिद्र्यादचिन्तयत् — 'यदि सत्वरं न गच्छामि तदाऽन्यः कश्चिच्छ्रुत्वा श्राद्धं ग्रहीष्यति । यतः, — आदानस्य तथा च कर्तव्यस्य कर्मणः क्षिप्रमक्रियमाणस्य तस्य रसं कालः पिबति । किंतु बालकस्यात्र रक्षको नास्ति, तत्किं करोमि ? यातु, चिरकालपालितमिमं नकुलं पुत्रनिर्विशेषं बालकरक्षायां व्यवस्थाप्य गच्छामि ।' तथा कृत्वा गतः । ततस्तेन नकुलेन बालकसमीपमागच्छन् कृष्णसर्पो दृष्ट्वा व्यापाद्य कोपात्खण्डं खण्डं कृत्वा खादितः । ततोऽसौ नकुलो विद्वांसमायान्तमवलोक्य रक्तविलिप्तमुखपादः सत्वरमुपागम्य तच्चरणयोरुलूठ । ततः स तथाविधं तं दृष्ट्वा 'बालकोऽनेन खादितः' इत्यवधार्य नकुलं व्यापादितवान् । अनन्तरं यावदुपसृत्यापत्यं पश्यति स तावद्बालकः सुस्थः सर्पश्च व्यापादितस्तिष्ठति । ततस्तमुपकारकं नकुलं निरीक्ष्य भावितचेताः स परं विषादमगमत् ।

सर्पः केन व्यापादितः ?

- (1) बालकेन
- (2) नकुलेन
- (3) विदुषा
- (4) परिव्राजकेन

[Question ID = 310][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_114_SANSKRIT_Q130]

1. 1 [Option ID = 1237]
2. 2 [Option ID = 1238]
3. 3 [Option ID = 1239]
4. 4 [Option ID = 1240]

3) **निर्देशः** : अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा तदाधारितप्रश्नानां विकल्पात्मकोत्तरेषु उचिततमम् उत्तरं चिनुत ।

सहसा न विदधीतक्रियाम् अविवेकपरमापदां पदं भवति । यः विचार्यकार्यं न करोति स मूढस्तथा तप्यते यथा विद्वान् नकुलं व्यापाद्य तप्यते । स आह कथमेतत् ? दूरदर्शी कथयति अस्ति देहल्याम् देवसिंहो नाम विद्वान् परं धनाभावात् विपन्नः । तस्य पत्नी प्रसूतबालापत्यस्य रक्षार्थं विद्वांसमवस्थाप्य स्नातुं गता । अथ विदुषे राज्ञः पार्वणश्राद्धं दातुमाह्वानमागतम् । तच्छ्रुत्वा विद्वान् सहजदारिद्र्यादचिन्तयत् — 'यदि सत्वरं न गच्छामि तदाऽन्यः कश्चिच्छ्रुत्वा श्राद्धं ग्रहीष्यति । यतः, — आदानस्य तथा च कर्तव्यस्य कर्मणः क्षिप्रमक्रियमाणस्य तस्य रसं कालः पिबति । किंतु बालकस्यात्र रक्षको नास्ति, तत्किं करोमि ? यातु, चिरकालपालितमिमं नकुलं पुत्रनिर्विशेषं बालकरक्षायां व्यवस्थाप्य गच्छामि ।' तथा कृत्वा गतः । ततस्तेन नकुलेन बालकसमीपमागच्छन् कृष्णसर्पो दृष्ट्वा व्यापाद्य कोपात्खण्डं खण्डं कृत्वा खादितः । ततोऽसौ नकुलो विद्वांसमायान्तमवलोक्य रक्तविलिप्तमुखपादः सत्वरमुपागम्य तच्चरणयोरुलूठ । ततः स तथाविधं तं दृष्ट्वा 'बालकोऽनेन खादितः' इत्यवधार्य नकुलं व्यापादितवान् । अनन्तरं यावदुपसृत्यापत्यं पश्यति स तावद्बालकः सुस्थः सर्पश्च व्यापादितस्तिष्ठति । ततस्तमुपकारकं नकुलं निरीक्ष्य भावितचेताः स परं विषादमगमत् ।

पार्वणश्राद्धं दातुं को निमन्त्रितः ?

(1) देवसिंहः

(2) विप्रः

(3) ब्रह्मचारी

(4) पुरोहितः

[Question ID = 311][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_114_SANSKRIT_Q131]

1. 1 [Option ID = 1241]
2. 2 [Option ID = 1242]
3. 3 [Option ID = 1243]
4. 4 [Option ID = 1244]

4) **निर्देशः** : अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा तदाधारितप्रश्नानां विकल्पात्मकोत्तरेषु उचिततमम् उत्तरं चिनुत ।

सहसा न विदधीतक्रियाम् अविवेकपरमापदां पदं भवति । यः विचार्यकार्यं न करोति स मूढस्तथा तप्यते यथा विद्वान् नकुलं व्यापाद्य तप्यते । स आह कथमेतत् ? दूरदर्शी कथयति अस्ति देहल्याम् देवसिंहो नाम विद्वान् परं धनाभावात् विपन्नः । तस्य पत्नी प्रसूतबालापत्यस्य रक्षार्थं विद्वांसमवस्थाप्य स्नातुं गता । अथ विदुषे राज्ञः पार्वणश्राद्धं दातुमाह्वानमागतम् । तच्छ्रुत्वा विद्वान् सहजदारिद्र्यादचिन्तयत् — 'यदि सत्वरं न गच्छामि तदाऽन्यः कश्चिच्छ्रुत्वा श्राद्धं ग्रहीष्यति । यतः, — आदानस्य तथा च कर्तव्यस्य कर्मणः क्षिप्रमक्रियमाणस्य तस्य रसं कालः पिबति । किंतु बालकस्यात्र रक्षको नास्ति, तत्किं करोमि ? यातु, चिरकालपालितमिमं नकुलं पुत्रनिर्विशेषं बालकरक्षायां व्यवस्थाप्य गच्छामि ।' तथा कृत्वा गतः । ततस्तेन नकुलेन बालकसमीपमागच्छन् कृष्णसर्पो दृष्ट्वा व्यापाद्य कोपात्खण्डं खण्डं कृत्वा खादितः । ततोऽसौ नकुलो विद्वांसमायान्तमवलोक्य रक्तविलिप्तमुखपादः सत्वरमुपागम्य तच्चरणयोरुलूठ । ततः स तथाविधं तं दृष्ट्वा 'बालकोऽनेन खादितः' इत्यवधार्य नकुलं व्यापादितवान् । अनन्तरं यावदुपसृत्यापत्यं पश्यति स तावद्बालकः सुस्थः सर्पश्च व्यापादितस्तिष्ठति । ततस्तमुपकारकं नकुलं निरीक्ष्य भावितचेताः स परं विषादमगमत् ।

'तच्छ्रुत्वा' इत्यस्य निष्पत्तिर्भवति

(1) तत् + श्रु + क्तवतु

(2) त + छ + श्रु + क्त्वा

(3) तत् + श्रु + क्त्वा

(4) तच्छ्रु + श्रु + ण्यत्

[Question ID = 312][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_114_SANSKRIT_Q132]

1. 1 [Option ID = 1245]
2. 2 [Option ID = 1246]
3. 3 [Option ID = 1247]
4. 4 [Option ID = 1248]

5) **निर्देशः** : अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा तदाधारितप्रश्नानां विकल्पात्मकोत्तरेषु उचिततमम् उत्तरं चिनुत ।

सहसा न विदधीतक्रियाम् अविवेकपरमापदां पदं भवति । यः विचार्यकार्यं न करोति स मूढस्तथा तप्यते यथा विद्वान् नकुलं व्यापाद्य तप्यते । स आह कथमेतत् ? दूरदर्शी कथयति अस्ति देहल्याम् देवसिंहो नाम विद्वान् परं धनाभावात् विपन्नः । तस्य पत्नी प्रसूतबालापत्यस्य रक्षार्थं विद्वांसमवस्थाप्य स्नातुं गता । अथ विदुषे राज्ञः पार्वणश्राद्धं दातुमाह्वानमागतम् । तच्छ्रुत्वा विद्वान् सहजदारिद्र्यादचिन्तयत् — 'यदि सत्वरं न गच्छामि तदाऽन्यः कश्चिच्छ्रुत्वा श्राद्धं ग्रहीष्यति । यतः, — आदानस्य तथा च कर्तव्यस्य कर्मणः क्षिप्रमक्रियमाणस्य तस्य रसं कालः पिबति । किंतु बालकस्यात्र रक्षको नास्ति, तत्किं करोमि ? यातु, चिरकालपालितमिमं नकुलं पुत्रनिर्विशेषं बालकरक्षायां व्यवस्थाप्य गच्छामि ।' तथा कृत्वा गतः । ततस्तेन नकुलेन बालकसमीपमागच्छन् कृष्णसर्पो दृष्ट्वा व्यापाद्य कोपात्खण्डं खण्डं कृत्वा खादितः । ततोऽसौ नकुलो विद्वांसमायान्तमवलोक्य रक्तविलिप्तमुखपादः सत्वरमुपागम्य तच्चरणयोरुलूठ । ततः स तथाविधं तं दृष्ट्वा 'बालकोऽनेन खादितः' इत्यवधार्य नकुलं व्यापादितवान् । अनन्तरं यावदुपसृत्यापत्यं पश्यति स तावद्बालकः सुस्थः सर्पश्च व्यापादितस्तिष्ठति । ततस्तमुपकारकं नकुलं निरीक्ष्य भावितचेताः स परं विषादमगमत् ।

'सर्पश्च व्यापादितस्तिष्ठति' इत्यत्र 'व्यापादितः' इत्यस्य निष्पत्तिर्भवति

(1) आ + पद + क्त

(2) वि + आपद् + णिच् + क्त

(3) व्यापद् + दितः + णिच् + क्त

(4) वि + आपद् + ण्यत् + णिच् + क्त

[Question ID = 313][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_114_SANSKRIT_Q133]

1. 1 [Option ID = 1249]
2. 2 [Option ID = 1250]
3. 3 [Option ID = 1251]
4. 4 [Option ID = 1252]

6) **निर्देशः** : अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा तदाधारितप्रश्नानां विकल्पात्मकोत्तरेषु उचिततमम् उत्तरं चिनुत ।

सहसा न विदधीतक्रियाम् अविवेकपरमापदां पदं भवति । यः विचार्यकार्यं न करोति स मूढस्तथा तप्यते यथा विद्वान् नकुलं व्यापाद्य तप्यते । स आह कथमेतत् ? दूरदर्शी कथयति अस्ति देहल्याम् देवसिंहो नाम विद्वान् परं धनाभावात् विपन्नः । तस्य पत्नी प्रसूतबालापत्यस्य रक्षार्थं विद्वांसमवस्थाप्य स्नातुं गता । अथ विदुषे राज्ञः पार्वणश्राद्धं दातुमाह्वानमागतम् । तच्छ्रुत्वा विद्वान् सहजदारिद्र्यादचिन्तयत् — 'यदि सत्वरं न गच्छामि तदाऽन्यः कश्चिच्छ्रुत्वा श्राद्धं ग्रहीष्यति । यतः, — आदानस्य तथा च कर्तव्यस्य कर्मणः क्षिप्रमक्रियमाणस्य तस्य रसं कालः पिबति । किंतु बालकस्यात्र रक्षको नास्ति, तत्किं करोमि ? यातु, चिरकालपालितमिमं नकुलं पुत्रनिर्विशेषं बालकरक्षायां व्यवस्थाप्य गच्छामि ।' तथा कृत्वा गतः । ततस्तेन नकुलेन बालकसमीपमागच्छन् कृष्णसर्पो दृष्ट्वा व्यापाद्य कोपात्खण्डं खण्डं कृत्वा खादितः । ततोऽसौ नकुलो विद्वांसमायान्तमवलोक्य रक्तविलिप्तमुखपादः सत्वरमुपागम्य तच्चरणयोरुलूठ । ततः स तथाविधं तं दृष्ट्वा 'बालकोऽनेन खादितः' इत्यवधार्य नकुलं व्यापादितवान् । अनन्तरं यावदुपसृत्यापत्यं पश्यति स तावद्बालकः सुस्थः सर्पश्च व्यापादितस्तिष्ठति । ततस्तमुपकारकं नकुलं निरीक्ष्य भावितचेताः स परं विषादमगमत् ।

'यावदुपसृत्यापत्यं पश्यति' इत्यत्र 'पश्यति' अस्मिन् पदे को धातुः ?

(1) वृशिर्

(2) पाश्

(3) पश्यत्

(4) डुपचप्

[Question ID = 314][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_114_SANSKRIT_Q134]

1. 1 [Option ID = 1253]
2. 2 [Option ID = 1254]
3. 3 [Option ID = 1255]
4. 4 [Option ID = 1256]

7) निर्देशः : अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा तदाधारितप्रश्नानां विकल्पात्मकोत्तरेषु उचिततमम् उत्तरं चिनुत ।

सहसा न विदधीतक्रियाम् अविवेकपरमापदां पदं भवति । यः विचार्यकार्यं न करोति स मूढस्तथा तप्यते यथा विद्वान् नकुलं व्यापाद्य तप्यते । स आह कथमेतत् ? दूरदर्शी कथयति अस्ति देहल्याम् देवसिंहो नाम विद्वान् परं धनाभावात् विपन्नः । तस्य पत्नी प्रसूतबालापत्यस्य रक्षार्थं विद्वांसमवस्थाप्य स्नातुं गता । अथ विदुषे राज्ञः पार्वणश्राद्धं दातुमाह्वानमागतम् । तच्छ्रुत्वा विद्वान् सहजदारिद्र्यादचिन्तयत् — 'यदि सत्वरं न गच्छामि तदाऽन्यः कश्चिच्छ्रुत्वा श्राद्धं ग्रहीष्यति । यतः, — आदानस्य तथा च कर्तव्यस्य कर्मणः क्षिप्रमक्रियमाणस्य तस्य रसं कालः पिबति । किंतु बालकस्यात्र रक्षको नास्ति, तत्किं करोमि ? यातु, चिरकालपालितमिमं नकुलं पुत्रनिर्विशेषं बालकरक्षायां व्यवस्थाप्य गच्छामि ।' तथा कृत्वा गतः । ततस्तेन नकुलेन बालकसमीपमागच्छन् कृष्णसर्पो दृष्ट्वा व्यापाद्य कोपात्खण्डं खण्डं कृत्वा खादितः । ततोऽसौ नकुलो विद्वांसमायान्तमवलोक्य रक्तविलिप्तमुखपादः सत्वरमुपागम्य तच्चरणयोरुलूठ । ततः स तथाविधं तं दृष्ट्वा 'बालकोऽनेन खादितः' इत्यवधार्य नकुलं व्यापादितवान् । अनन्तरं यावदुपसृत्यापत्यं पश्यति स तावद्बालकः सुस्थः सर्पश्च व्यापादितस्तिष्ठति । ततस्तमुपकारकं नकुलं निरीक्ष्य भावितचेताः स परं विषादमगमत् ।

“भावितचेताः स परं विषादमगमत्” इत्यत्र कस्य निर्देशः ?

- (1) देवसिंहस्य
- (2) मूर्खस्य
- (3) नकुलस्य
- (4) सर्पस्य

[Question ID = 315][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_114_SANSKRIT_Q135]

1. 1 [Option ID = 1257]
2. 2 [Option ID = 1258]
3. 3 [Option ID = 1259]
4. 4 [Option ID = 1260]

Topic:- Sanskrit_Q136-150_L2_P1_CTET

1) कक्षायां भूयोभूयः कथाः कथनीयाः अनया प्रक्रिया बालशिक्षार्थिनः भवन्ति

- (1) अनया अध्यापकः शिक्षार्थिनः अन्यासु शैक्षिकगतिविधिसु नियोजयति ।
- (2) इयं तार्किकं काल्पनिकञ्च आधारं स्थापयति ।
- (3) इयम् अन्येषां शैक्षिकगतिविधीनाम् आधारं स्थापयति ।
- (4) अनयाप्रक्रियया छात्राः कल्पनां विश्रामं च कुर्वन्ति ।

[Question ID = 316][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_114_SANSKRIT_Q136]

1. 1 [Option ID = 1261]
2. 2 [Option ID = 1262]
3. 3 [Option ID = 1263]
4. 4 [Option ID = 1264]

2) इयं कस्य संकल्पना ? यत् रचनान्तरपरकं व्याकरणं निश्चितान् नियमान् निर्धारयति येन वाक्यानि निर्मीयन्ते, तथा च तस्यामेव भाषायां अधिकवाक्यनिर्माणेऽपि ते प्रयुज्यन्ते :

- (1) चॉम्स्की (Chomsky)
- (2) पियाजे (Piaget)
- (3) वायगोट्स्की (Vygotsky)
- (4) स्किनर (Skinner)

[Question ID = 317][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_114_SANSKRIT_Q137]

- 1. 1 [Option ID = 1265]
- 2. 2 [Option ID = 1266]
- 3. 3 [Option ID = 1267]
- 4. 4 [Option ID = 1268]

3) एकः अध्यापकः नवपाठ-प्रारम्भात्पूर्वं मनोरञ्जनक्रियायां नियोजयति । अस्याः क्रियायाः प्रयोजनमस्ति

- (1) पाठात् पूर्वं शिक्षार्थिनाम् अनुशासनम् ।
- (2) शिक्षार्थिनां ध्यानपरिवर्तनम् ।
- (3) अध्यापकस्य कार्यभारं न्यूनं करोति ।
- (4) शिक्षार्थिनः प्रेरणां शक्तिं च ददाति ।

[Question ID = 318][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_114_SANSKRIT_Q138]

- 1. 1 [Option ID = 1269]
- 2. 2 [Option ID = 1270]
- 3. 3 [Option ID = 1271]
- 4. 4 [Option ID = 1272]

4) पञ्चमकक्षायाः कक्षे एकः अध्यापकः समाचारपत्रविज्ञापनस्य प्रयोगं, विज्ञापनस्यरूपरेखां विषयवस्तु च निर्धारयितुं करोति । अत्र समाचारपत्रमस्ति

- (1) पठनावबोधनसामग्री
- (2) भाषाशिक्षणाय प्रामाणिकसामग्री
- (3) भाषाशिक्षणपद्धतिः
- (4) विषयवस्तुनः प्रतिलिपिकरणम्

[Question ID = 319][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_114_SANSKRIT_Q139]

- 1. 1 [Option ID = 1273]
- 2. 2 [Option ID = 1274]
- 3. 3 [Option ID = 1275]
- 4. 4 [Option ID = 1276]

5) का सहज सञ्चालनविकलता (Motor disorder) जिह्वा-औष्ठयोः सामञ्जस्येन जनितध्वनिं प्रभावयति ?

- (1) भाषावैकल्यम् (Dysphasia)
- (2) गतिसमन्वयकवैकल्यम् (Dyspraxia)
- (3) उच्चारणवैकल्यम् (Dysarthria)
- (4) काल्पनिकदुःखावस्था (Dystopia)

[Question ID = 320][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_114_SANSKRIT_Q140]

- 1. 1 [Option ID = 1277]
- 2. 2 [Option ID = 1278]
- 3. 3 [Option ID = 1279]
- 4. 4 [Option ID = 1280]

6) एकः द्यात्रः कार्यं कुर्वन् आत्मना आत्मानं जल्पति यत् स केन प्रकारेण कार्यं सम्पादयिष्यति ? एतादृशी 'व्यक्तिगतवार्ता' किं संकेतयति ?

- (1) अहम्भावम्
- (2) मनोवैज्ञानिक-विकारम्
- (3) जिज्ञासाम्
- (4) आत्मानुशासनम्

[Question ID = 321][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_114_SANSKRIT_Q141]

- 1. 1 [Option ID = 1281]
- 2. 2 [Option ID = 1282]
- 3. 3 [Option ID = 1283]
- 4. 4 [Option ID = 1284]

7) एकः अध्यापकः पञ्चमकक्षायाश्छात्रेभ्यः अनुच्छेदलेखनाय कतिपयानि शीर्षकाणि अन्तिमरूपं निर्धारयति । अस्मिन् समये तेन केन सम्बन्धितानि शीर्षकाणि चयनितानि ?

- (1) राष्ट्रीयविषयः
- (2) धार्मिक-आस्था
- (3) व्यक्तिगतजीवनम्
- (4) सामाजिक-समस्या

[Question ID = 322][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_114_SANSKRIT_Q142]

- 1. 1 [Option ID = 1285]
- 2. 2 [Option ID = 1286]
- 3. 3 [Option ID = 1287]
- 4. 4 [Option ID = 1288]

8) प्राथमिकस्तरे एकः अध्यापकः छात्रान् सामान्यरूपेण चित्रनिर्माणार्थं रञ्जनार्थञ्च प्रेरयति । इदं साहाय्यम्भवति

- (1) कक्षायां अनुशासनार्थं शिक्षार्थिनः संलग्नान् करोति ।
- (2) स्वतः सूक्ष्माङ्गसञ्चलनकौशलानि विकासयति ।
- (3) शिक्षार्थिनः विनोदक्रियासु संलग्नान्कृत्य आनन्दयति ।
- (4) शिक्षणेन खिन्नमनस्कतायुक्तान् बालकान् विश्रान्तिं ददाति ।

[Question ID = 323][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_114_SANSKRIT_Q143]

1. 1 [Option ID = 1289]
2. 2 [Option ID = 1290]
3. 3 [Option ID = 1291]
4. 4 [Option ID = 1292]

9) यदा संरचनात्मककक्षायां कवितां पाठयति तदा अध्यापकेन करणीयम्

- (1) पाठ्यपुस्तकं पठित्वा छात्रान् अनुपठानाय कथयेत् ।
- (2) छात्रान् कथयेत् यत्ते पाठ्यपुस्तकस्य कठिनशब्दानामर्थान् स्मरन्तु ।
- (3) व्याकरणनियमेषु तेषां अभ्यासकार्ये च ध्यानं केन्द्रीकरणीयम् ।
- (4) छात्रान् कथयेत् यत्ते समूहे अन्तःसम्पर्कं कुर्युः तथा च कवितासधिकृत्य स्व प्रतिक्रियां ददतु ।

[Question ID = 324][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_114_SANSKRIT_Q144]

1. 1 [Option ID = 1293]
2. 2 [Option ID = 1294]
3. 3 [Option ID = 1295]
4. 4 [Option ID = 1296]

10) प्राथमिकस्तरे पठनकौशलमाकलनाय एकेन भाषाया अध्यापकेन प्रामुख्येन कुत्र ध्यानं केन्द्रितं करणीयम् ?

- (1) अक्षराणां तेषां ध्वनिभिः सह मेलने
- (2) विरामादिचिह्नानां प्रयोगे
- (3) अव्याहतगतिना पठने
- (4) अवबोधपूर्वकं पठने

[Question ID = 325][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_114_SANSKRIT_Q145]

1. 1 [Option ID = 1297]
2. 2 [Option ID = 1298]
3. 3 [Option ID = 1299]
4. 4 [Option ID = 1300]

11) द्वितीयकक्षाया अध्यापकः कक्षाकक्षभित्तिकायां विज्ञापनपत्राणि, छात्राणां कार्यम्, कविताः, दृश्यमान् शब्दान् इत्यादीनि प्रदर्शयति येन शिक्षार्थिनः एभिः साधनैः भाषाम् प्रति आकर्षिता भवेयुः । अनेन किं वर्ण्यते ?

- (1) निवेशसमृद्धवातावरणम्
- (2) इन्द्रियैर्भाषाभ्यासः
- (3) भाषा-अर्जनम्
- (4) भाषा-अवबोधः

[Question ID = 326][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_114_SANSKRIT_Q146]

- 1. 1 [Option ID = 1301]
- 2. 2 [Option ID = 1302]
- 3. 3 [Option ID = 1303]
- 4. 4 [Option ID = 1304]

12) यान् शब्दान् बालकः उत्पादनशब्दावली रूपेण प्रयुङ्कते ते सन्ति

- (1) सा/स तान् शब्दान् लेखने भाषणे च प्रयुङ्कते
- (2) यदा कश्चिद् वदति तदा ते प्रत्यभिज्ञाताः भवन्ति
- (3) यदा पठन्ति तदा ते आलक्षिताः भवन्ति
- (4) यान् बालाः तावबोधयन्ति

[Question ID = 327][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_114_SANSKRIT_Q147]

- 1. 1 [Option ID = 1305]
- 2. 2 [Option ID = 1306]
- 3. 3 [Option ID = 1307]
- 4. 4 [Option ID = 1308]

13) विद्यालयस्य शिक्षायां बहुभाषितायाः अर्थोऽस्ति

- (1) आधारभूत-अवस्थायाः बहुभाषाःशिक्षणम् ।
- (2) अध्ययन-अध्यापनप्रक्रियायां शिक्षार्थिनां भाषाणां प्रयोगः ।
- (3) प्राक् विद्यालयीय अवस्थायां राज्यस्य शिक्षानीतौ का भाषा भवितव्या ?
- (4) शिक्षार्थिनः केवला गृहभाषा पाठनीया ।

[Question ID = 328][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_114_SANSKRIT_Q148]

- 1. 1 [Option ID = 1309]
- 2. 2 [Option ID = 1310]
- 3. 3 [Option ID = 1311]
- 4. 4 [Option ID = 1312]

14) अधोऽङ्कितेषु कतमं उचितं कथनमस्ति ?

(1) यदा बालाः आङ्ग्लभाषाशिक्षणं प्रारम्भन्ते तदा ते अनङ्कितां पाषाणपट्टिकावद् भवन्ति ।

(2) प्रथमकक्षाया बालाः नितरामनभिज्ञाः आङ्ग्लभाषायाः ।

(3) बालाः विद्यालये स्वभाषायाः अनुभवकोशेन सह आगच्छन्ति ।

(4) विद्यालये प्रथमदिने एव बालकान् आङ्ग्लभाषायाः शब्दसूची दातव्या ।

[Question ID = 329][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_114_SANSKRIT_Q149]

1. 1 [Option ID = 1313]
2. 2 [Option ID = 1314]
3. 3 [Option ID = 1315]
4. 4 [Option ID = 1316]

15) प्राथमिकस्तरीय अध्यापकः कक्षायां मौनपठन-अपेक्षया उच्चैः स्वरेण पठने ध्यानं केन्द्रितं करोति । इदमस्ति

(1) शिक्षार्थिनः द्रुततया पठने समर्था भवेयुः ।

(2) शिक्षार्थिनः पाठ्यपुस्तकं सहपठने समर्था भवेयुः ।

(3) शिक्षार्थिनः सावधानाः तथा च स्व पर्यायप्रतीक्षायां समर्था भवेयुः ।

(4) शिक्षार्थिनः विरामादिचिह्नप्रयोगेण सह शुद्धोच्चारणे समर्था भवेयुः ।

[Question ID = 330][Question Description = CTET_P1_PART_5_L2_SET_114_SANSKRIT_Q150]

1. 1 [Option ID = 1317]
2. 2 [Option ID = 1318]
3. 3 [Option ID = 1319]
4. 4 [Option ID = 1320]